

7-9 (18-20)

26

P. III 375

FORUM

Organ al Consiliului U.A.S. de la Universitatea din Timișoara

ANUL VI NR. 7 (18) 1973 16 PAGINI

OMAGIU PRIMULUI BĂRBAT AL ȚĂRII

În preajma bărbătescului nume

Ferestrele au sufletul întors în afară
Cum niște păsări mari
Ieșite la marginea zborului
Întru slăvirea ta.

Astfel cuprind crini copilariei
În spațiul anume dat
Al amiezii
Faptele și roadele bucuriei.

Cum pași albi înmuguriți de lumină
Își urcă uimirea
În porțile viitorului
Așa împlinim o grădină
Ce poartă bărbătescul tău nume

Și deodată fereastră de dragoste
Devine sufletul nostru
În preajma ta
Și te înconjoară.

ION CALIMAN

Primului bărbat al țării

Te-ai născut pădure pentru pădurile noastre
Izvoare pentru gustul sărat al apei
Te-ai făcut iubire de cerb
Și stinci pentru zbor de lăstun
Pentru brizele mării



te-ai făcut țărniuri cu năvoade
Boabe de griu, boabe de orz, boabe
Te-ai făcut piine
piine pentru nunta de aur
Și te-ai făcut țară
cîntec și gîndire
Pentru Neam, omenire.

PETRU MEINHARDT

Omagiu

Coboritori din stirpe de ne-nfricați eroi
Purtînd în piepturi calde Istoria-șuvoi,
Copii ai Mioriței de-atîtea vecii de ani,
Fiu demn al țării mele, îți spunem :

La mulți ani !
Născuți întru iubire și pace și cuvînt,
Am făurit balade și ne-am numit pămînt,
Ne-am bucurat de soare ca marea și cîmpia,
Am învățat prin fapte ce-nseamnă veșnicia,
Și dacă visul nostru-i mai mult decît o vară,
E fiindcă-avem o mamă și fiindcă-i

Spunem Țară
Din piepturile noastre de ne făcurăm zid,
E fiindcă-avem un suflet care-l numim

Partid
Coboritori din stirpe de ne-nfricați eroi
Purtînd în piepturi calde Istoria-șuvoi,
Copii ai Mioriței de-atîtea mii de ani,
Fiu demn al țării mele, îți spunem :

La mulți ani !
CONTANTIN STANA

Aniversarea ta

Sînt eu — omul care cu om se-adună
Să danseze cu bucurie hora
ca jurămînt : vom fi împreună
pentru vecie, tovarăș al tuturor !

Sînt eu — omul de lîngă tine
întregul popor care-ți urează
„La mulți ani și multă sănătate !”
Ție, conștiința noastră trează.

Sînt eu — poetul în sărbătoare
cel ce-adun cuvintele-n vîpaie
și îți le-nchin, bărbatul mare
Ție, Ceaușescu Nicolae !

ADRIAN DERLEA

f

STUDENTIA —

exigență și fermitate

Este pe potriva firii ca oamenii să găsească prilejuri de sărbătorească bucurie atunci când sfârșesc și, deopotrivă, când încep răstimpuri de muncă, iar asupra acestor momente stă ca o lumină armonia naturii și ritmurile vârstei omului.

A început un nou an universitar sub steaua unei perpetue tinereti ce nu este doar vârsta studenției noastre. În aceea zi de la începutul lui octombrie, Clujul a prins o nouă strălucire în constelația centrelor universitare ale țării. Am înțeles mai bine și mai clar decât oricând că mândria înseamnă responsabilitate noi fiind contemporanii tineri ai unor minunate prefaceri, iar timpul nostru cere oamenilor săi măsura înțele-

gerii în eugei și faptă a acestor schimbări. Noi nu dobîndim în chip imediat valori, ci dobîndim capacitatea de a edifica valori! Prin studenție simțem oamenii ai viitorului, iar viitorul este al nostru prin integrarea fermă în marele program de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Evenimentele, prin însemnătatea lor istorică, se deslușesc ca trepte ale acestei făuriri. Și tot ce stă în preajma acestor evenimente oameni și fapte, bucuriile și sărbătorile lor, intră în istoria noastră contemporană cu toate virtuțile unei existențe eroice.

Începerea noului an universitar a avut loc la scurtă vreme după Conferința Națională a partidului care a ridicat noi

și exigente obiective în fața tuturor sectoarelor vieții economice, politico-sociale și culturale.

Este evident pentru întregul nostru tineret studios că traiul de a asimila posibilitățile și căile producerii, dobîndirii valorilor, — studiul, cu alte cuvinte — nu rămîne un scop în sine și, cu atât mai puțin, cauza unei izolări individuale, a unei indiferențe „intelectualiste”. Acest traiul este expresia însăși a participării noastre actuale și viitoare la marile probleme ale vieții economice și sociale, este dovada supremă a angajării politice.

Covîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, înobilind tradiția începerii anului universitar, a adus o binevenită

clarificare, precizînd din perspectiva cuceririlor obiective ale Conferinței, locul și rolul cercetării științifice: „... realizarea cincinalului înainte de termen cere eforturi serioase din partea întreprinderilor industriale, agricole, comerciale precum și din partea cercetării științifice. Așa cum am menționat la Conferința Națională vrem ca realizarea cincinalului într-un timp mai scurt să se obțină nu prin sporirea efortului fizic, ci, dacă se poate spune așa, a efortului intelectual adică pe calea introducerii rapide în producție a cuceririlor științei și tehnicii contemporane, pe baza mecanizării și automatizării, a modernizării întregii producții de bunuri materiale.”

Aici este locul unei pledoarii pentru înțelegerea suplă a conținutului creator deosebit de elevat care transpare și din acest document, ca și din altele altele, veritabile teze ale Partidului Comunist Român.

Căci armonizarea învățămîntului cu viața, conexiunea cercetare științifică-producție, nu înseamnă transferarea directă, mecanică asupra învățămîntului a rezultatelor producției, mai ales că mulțimea și diver-

sitatea acestor rezultate crește proporțional cu ritmul dezvoltării producerii de bunuri. Există însă o perspectivă generală și în această perspectivă învățămîntul poate beneficia de o concepție clară. „Acesta nu trebuie schimbată de la un an la altul, nici chiar de la un cincinal la altul, deoarece presărtirea cadrelor nu poate da rezultate decât într-o viziune de largă perspectivă, încastrîndu-se în concepția unitară a dezvoltării societății noastre socialiste.”

Și la noi, în Universitatea Timișoreană „este loc pentru o activitate rodnică a tuturor celor care vor să rezolve probleme de fond, probleme fundamentale ale științei și tehnicii, slujind desigur necesitățile societății, ridicării nivelului general de bunăstare a oamenilor muncii din patria noastră”. Și la noi, ca în întreaga țară, au rămas cuvintele mobilizatoare adresate studenților și întregului nostru popor: „Iar ecoul lor pornit dintr-o unică și nestrămutată voință se aude neîntrerupt în fluxul înfăptuirilor socialiste.”

ION VIOREL BOLDUREANU

Comunismul este umanism desăvîrșit — scria Marx în una din părțile celebrelor sale **Manuscrise economico-filozofice** din anul 1844. Și într-adevăr, căci prin înlăturarea proprietății private și a consecinței fatale pe care o producea pentru om — înstrăinarea — comunismul reprezintă o redobîndire a omului de către sine însuși.

Omul, înainte dislocat de forțe opuse pe care le naștea în el înstrăinarea, urma, în condiții sociale cu totul altele, să înlătorească opoziția devenită interioară prin sedimentare istorică și să se manifeste în unitatea sa naturală și culturală care îi este funciară.

Înstrăinarea strangula sinele omului și, deci, și aspectul lui fenomenal, personalitatea acestuia. De aceea, principiul care declară umanismul comunismului implică în mod direct principiul afirmării depline a personalității umane. Asupra concepției despre om, Marx a revenit cu mare gravitate.

Umanismul principiului afirmării personalității nu derivă în primul rînd, cum s-ar putea crede la o considerare rapidă, din aceea că el este subiacent concepției despre comunism ca o societate care ar îndepărta orice îngrădiri sociale ce încetușează personalitatea omenească. Este o falsă interpretare neori la oameni nevizitați, cum că, acest principiu ar impune ca o consecință a sa ideea unei eliberări în sens absolut a personalității umane de orice norme sau constrîngeri de natură socială. O asemenea interpretare nu ar fi nici marxistă, nici umanistă.

Sensul marxist al acestui principiu constă în faptul că prin afirmarea lui se acordă personalității umane un credit deplin. Personalitatea umană poate să se manifeste plenar pentru că în structura ei intimă nu are nimic reprobabil și stupid. Orizonturile intime ale acestor structuri sînt posibilități care se pot concretiza în acțiuni utile pentru individ și societate. Adică, personalitatea umană, fiind structurată a unui divers set de posibilități poate fi convertită integral în asemenea acțiuni utile. Ea nu conține nimic determi-

nat care să trebuiască a fi ciuitit, scăzut, sau înăbușit. Aceasta este sensul umanist primordial al principiului în discuție.

Actele sociale, în raport de care personalitatea umană rămîne mereu posibilă — nu sînt toate bune sau rele. De aceea în sfera lor, care este sfera manifestărilor sociale, trebuie să înlăturăm și să transformăm. Dar întrucît personalitatea umană nu-și pierde niciodată staturile de divers al posibilităților, accentul cade pe modalitățile de convertire în acte sociale utile ale acestor posibilități. Și prima și a doua întreprindere în tot de educație.

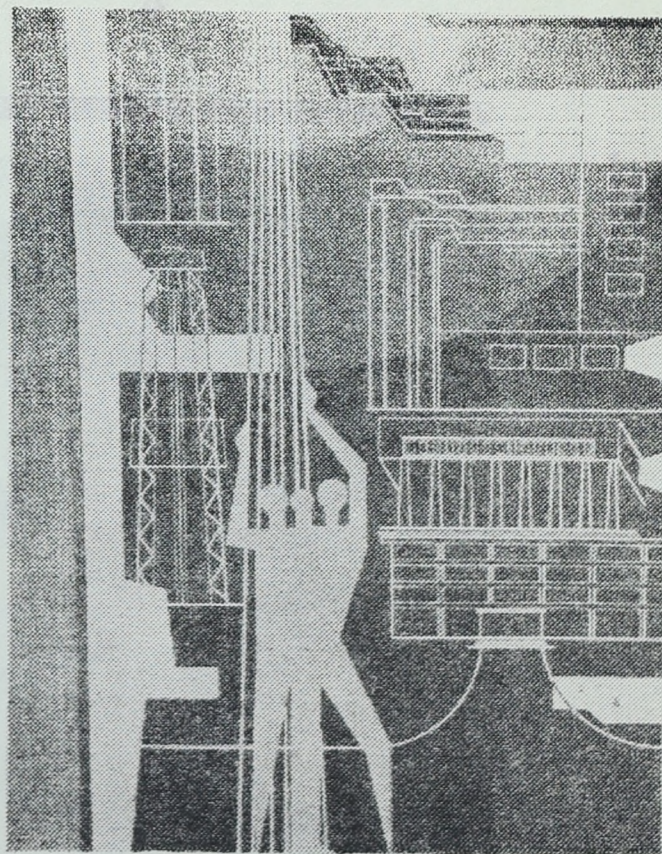
O societate în care reglementarea vieții sociale și educația se face în primul rînd prin ciuitire, înlăturare, înăbușire, nu este o societate a umanismului, căci nu pornește de la om ca posibilitate, ci de la actele sale — deci, de la om, epuizat ca personalitate. Personalitatea omului se vede constrînsă mereu de acte ce i se impun, o astfel de societate fiind îmbătîrînită și nu oferă omului altceva decît condiția înstrăinării de sine.

O societate însă, în care accentul educativ cade pe preocuparea pentru modalitățile de conversiune a posibilităților individului uman în acte sociale benefice este o societate umanistă. Într-o astfel de societate se face un contact nemijlocit cu personalitatea umană proaspătă, luată ca posibilitate încă neepuizată în acte și niciodată epuizabilă.

Într-o asemenea societate omului i se oferă mereu contactul cu sine, cu propria-i personalitate iar înstrăinarea dispare. Afirmarea personalității umane poate fi în acest caz principiu al acestei societăți, căci omul pornește în actele sale întotdeauna de la sine ca posibilitate.

Am spus mai sus principiul afirmării personalității nu al normelor. Luăm cazul societății noastre socialiste. Normele societății noastre sînt norme ce decurg din valorile socialismului exprimate în principiile acestei societăți. Faptul că modalitățile lor de realizare și legarea e-

Socialismul și afirmarea personalității



cestor modalități de principii sînt o preocupare permanentă a Partidului este semnul preocupării societății noastre pentru caracterul benefic-social al actelor noastre. Iar faptul că această acțiune de educare ideologică-politică a maselor pune pe primul plan metodele convingerii și nu aceea a măsurilor administrative înseamnă că se pornește de la personalitatea umană ca divers al posibilităților și nu altfel. Este în ultimă instanță un semn al umanismului societății noastre. Așa cum este trasat, programul

Partidului nostru este un program care ne duce spre comunism — societatea umanismului desăvîrșit, cum a scris Karl Marx.

Să discutăm acum acest principiu din punctul de vedere al individului. În acest plan el este un principiu al conștiinței de sine. Acest principiu este foarte gustat căci este modern a-ți afirma personalitatea. Ca principiu abstract al conștiinței de sine el nu are o valorificare socială ci numai una pentru individ întrucît acesta substituie în conștiința sa ideea manifes-

tării unei personalități valoroase cu însuși actul de a se manifesta. Această dorință de a se manifesta pur și simplu nu rezumă ci prezumă, nu este împinsă de conștiința valorii sau a actului ce vrea să-l producă ci anticipează. De aceea această forma de manifestare nu este nimic altceva decît prezumție și goană după recunoaștere. Fenomenul aparține unor prime faze ale conștiinței conștiinței proprii personalității al cărei conținut poate fi unul, unul cuprins în expresia „și eu sînt om!” sau unul îndrăzneț și sfidător „și eu sînt cineva”. Astfel, individul își motivează intersubiectiv adică pentru sine și ceilalți propria manifestare.

Cînd această manifestare nu reprezintă doar o simplă încercare de a pipăi ceea ce este individul ci este dorință dar tot abstractă sau formală de a fi ceva, ea poate duce la manifestări antisociale dintre care cea mai curentă este rănirea celorlalți sau lipsa de bun simț, manifestată expres și conștient.

Avem, în acest caz, de a face cu o rea înțelegere în plan individual a principiului manifestării personalității.

Și în plan individual, ca în plan social, aplicarea acestui principiu trebuie racordată la valori.

În cazul nostru la valorile socialismului, care sînt și general omenești. Fiindcă aceste valori sînt transindividuale, acțiunile produse în acord cu ele ne pun de fapt în legătură cu societatea în care trăim și fac din actele noastre manifestări cu adevărat sociale. Invers, asemenea acte sociale comunică societății o personalitate constituită social și cultural, actele căreia sînt absorbite de societate și prin care ea se valorifică. Orice dispreț pentru manifestări selectate prin prisma valorilor sociale și culturale nu dovedește decât anacronism și stupiditate. Dimpotrivă, actele noastre sînt sub semnul acestor valori dovedesc și o adevărată realizare a personalității și, în același timp, o justă instituție în plan real al vieții sociale, a ideii afirmării personalității idee eminentamente umanistă.

CORNEL HĂRANGUȘ

Acțiunile A.S. la DĂM ora exigentelor CUVINTUL A.S. — ULUI

Activitățile A.S. reprezintă un mod important de realizare a comunității studențești, atât în ordine practică cât și în ordine spirituală. Ele nu pot fi considerate activități minore în raport cu instruirea care asigură însușirea profesiei și complimentare acestui proces.

Este foarte important modul cum concepem aceste activități căci de ideea ce ne-o facem asupra lor depinde și felul cum le realizăm practic. Este de asemenea, foarte important ca o concepție înaltă despre activitățile A.S. să fie răspândită în rândurile studențimii de către activiștii A.S. Bineînțeles, că ei înșiși trebuie să gândească asupra activității ce o desfășoară Asociația studenților nu din punctul de vedere al colegului „simpatie” și „conciiliat” ci din perspectiva unui tânăr intrat pe drumul maturizării, conștient de sarcinile importante ce-i revin. Conștiința sarcinilor sale înalte nu este, pe de altă parte, decât reflexul ideii ce și-o face el însuși despre importanța activității A.S. pentru viața colectivelor de studenți ca și pentru activitatea ulterioară absolvirii, a fiecărui student în parte.

În linia considerațiilor de mai sus am vrea să ne oprim pe scurt asupra unui singur aspect al vieții organizațiilor studențești specificând că observațiile pe care ne întemeiem le-am făcut într-o activitate directă cu studenții Facultății de filologie. Tot ce e posibil, și noi credem acest lucru, că există destul de multe analogii ale activității A.S. la filologie cu activitatea A.S. a studenților de la alte facultăți.

Aspectul asupra căruia vrem să ne oprim se referă la factorul TIMP care pentru studenți în genere este destul de presant. Această situație este prielaj pentru o practică pe care noi o considerăm dăunătoare. Din considerentul că timpul este prețios și nu trebuie pierdut se trece la tratarea grăbită și realmente sumară a problemelor ce preocupă organizația studenților. Consecința este că unele probleme rămân nerezolvate, hotărârile și sarcinile nu sînt bine înțelese sau considerate de către cei pe care-i vizează cu oarecare ușurință datorită modului în care au fost expediate în ședință. Ca urmare este nevoie de alte ședințe care să redreseze lucrurile și timpul cîștigat la început în acest fel va fi pierdut îndoit mai tirziu. Modul în care noi am prezentat lucrurile aici nu este un clișeu ci reflectă destul de exact felul în care au decurs unele ședințe A.S. de an, informări politice sau dezbateri; putem cita în acest fel unele ședințe A.S. pe anii de studii programate la ora 14, care se desfășurau bine aproxiativ o jumătate de oră pentru ca apoi să se audă din sală îndemnuri la încheiere întrucît se apropia ora de închidere a cantinei, deși cantina a reținut la cerere, întotdeauna masa studenților care au rămas la ședințe A.S. S-a întâmplat uneori ca ședințele să se încheie precipitat din motivul arătat. Am vrea să arătăm aici că în aceste cazuri prezidiile alese s-au asociat atmosferei create de unii studenți — lucru copilăros, dar din punctul de ve-

dere al rezultatului general, condamtabil.

Aceeași atmosferă și cu același rezultat s-a creat și la unele ședințe programate seara. Diverse motive dar în principal lipsa de timp a fost invocată pentru a încheia ședința.

Problemele există, ședința să se țină fiindcă a fost programată, dar timpul să nu fie pierdut. Sîntem de acord ca timpul să nu fie pierdut. Dar fiindcă unele probleme ale vieții studențești nu pot primi o soluție decât după o deliberare și hotărîre în comun, nu putem fi de acord că nu există timp pentru a le soluționa. Factorul operativitate poate scurta timpul soluționării lor. Concepția însă că ședințele sînt inutile nu provine de la lipsa de operativitate ci de la faptul că studenții nu au făcut din ședințe sau alte forme de activitate A.S. modalități eficiente de rezolvare a problemelor lor. Studenții nu au ajuns să înțeleagă lămurit că în activitatea lor pe linie A.S. pot hotărî lucruri importante ce vizează interesele ce țin de activitatea lor de după absolvire. Cînd se întrunesc, cînd întreprind ceva în comun, orice grabă e numai spre pagubă. Acel gen de activitate concretă, fie ședință, fie munca patriotică sau altceva, e privit în acest caz drept ceva de care trebuie să scape repede, ceva ce nu ține de viața lor autentică. De fapt tocmai acest lucru trebuie să-l înțeleagă studenții: că activitatea A.S. este o parte autentică a vieții lor de studenți, care trebuie trăită fără grabă, și în toată extensia necesară.

„FORUM”

Am pășit în noul an universitar sub impresia puternică a participării conducerii de partid și de stat, în frunte cu tov. Nicolae Ceaușescu, la deschiderea festivă a cursurilor universitare, prilej de reafirmare a hotărîrii studențimii de a se pregăti la nivelul exigențelor impuse de procesul dezvoltării actuale, de exprimarea atașamentului la politica internă și externă a partidului și statului nostru. Expresia hotărîrii întregului popor de a realiza amplul program stabilit de Conferința Națională, noul an universitar are ca dimensiune principală creșterea responsabilității politice în vederea unei cit mai bune pregătiri profesionale.

Spiritul de exigență, maturitatea, responsabilitatea cu care și-au propus studenții să privească mărețele sarcini care stau în față, s-au înscris pe linia continuării unei bune activități de organizație, dar în care există desigur loc pentru mai bine. În contextul creșterii participării active a tuturor studenților la viața de organizație, este necesar să așezăm întreaga noastră muncă pe temeri puternice, în spiritul promovării unui climat de exigență și autoexigență. Încă din primele zile, activitatea susținută cu care vom începe orice acțiune, va fi determinanta principală a reușitei noastre, pentru că trebuie să convingem în primul rînd prin faptă.

Adunările generale de dări de seamă și alegeri au un rol major în viața de organizație, în momentul în care în mod sincer și deschis sînt analizați factorii care trebuie să cultive climatul de vie colaborare a tuturor studenților Universității timișorene, constituind un moment de seamă, principalul moment în care, în mod obiectiv, analitic, critic, autocritic trebuie să privim retrospectiv și în perspectivă munca noastră de zi cu zi și să merităm astfel mandatul de student și reprezentant al unei întregi mase, pe care o reprezentăm cu cinste și demnitate. Pornind de la o analiză profundă și cercetînd în amănunțime toți factorii care au contribuit la depășirea activității timp de doi ani de zile al unui întreg colectiv de studenți, înlăturînd superficialitatea și formalismul, numai astfel vom putea vedea realist problemele ce ne stau în față și care cer soluționarea imediată. Consiliile A.S. ale tuturor facultăților din tinăra noastră universitate, au făcut eforturi susți-

nute pentru a răspunde exigențelor tuturor cerințelor și sarcinilor pe care le-au avut de îndeplinit. Și pentru a porni o activitate nouă, în urma unor alegeri, începem în primul rînd cu greutățile pe care le-am întîmpinat, cu eliminarea lor grabnică, neajunsuri care sînt primul semnal de alarmă, atunci cînd munca noastră se află la un moment dat într-un impas. Dar impasurile sînt depășite astăzi, cînd întreg tineretul universitar, parte integrantă a societății noastre socialiste multilaterale dezvoltată, își aduce contribuția sa valoroasă la buna desfășurare a întregii vieți sociale. O activitate atât de vastă cu preocupări multiple și permanente are neajunsurile ei. Neajunsuri semnalate, așa cum a fost în cazul analizei făcute cu ocazia adunării generale de la Facultatea de filologie, pe care cei 700 de studenți a ei se vor strădui să le remeieze, neajunsuri cauzate de înlocuirea — după 3 semestre — a unui întreg consiliu, format în majoritatea lor de absolvenți a trei ani de studiu, anul al III-lea Institutului pedagogic, anul al IV-lea și anul al V-lea, prin înlocuirea lor de către studenți ai anului al II-lea care mai aveau multe de învățat. Și aceste neajunsuri trebuie să constituie pentru noi adevăratul semnal de alarmă și impunerea tuturor măsurilor care vor depăși, sîntem siguri, impasul de care nu am fost nici unul dintre noi nevinovați.

Modul organizat de muncă la toate nivelele de activitate, exigența față de orice abatere de la norme ale eticii și echității socialiste, cultivarea spiritului de responsabilitate conștientă, respectarea cu strictețe a planului de activități, pe care noi înșine ni l-am conceput și întocmit, încurajarea activității creatoare de la primul an pînă la ultimul an de studiu rezolvarea unei legături cit mai strînse a birourilor organizațiilor de partid, cu birourile organizației de an din cadrul facultăților de filologie, ne vor ajuta să depășim acest impas și să începem o activitate valoroasă și eficientă.

Trebuie să fim demni de chemarea pe care studențimea timișoreană a adresat-o colegilor din întreaga țară de a participa cu toate forțele de care dispune la traducerea în viață a întregului program mareț de propășirea țării, să fim demni de numele pe care tinerețea noastră îl poartă, acela de student.

Eu aparțin acestui popor

Eu aparțin acestui popor cu zodii calde;
Nici dorul nu mă vinde, nici munții nu mă iartă
Eu aparțin acestui popor cu zodii calde:
Iubirea din drapele mă cere și mă ceartă.

Mă ceartă din cuvîntul ce încă nu l-am spus,
Că visul e mai mare și zborul e mai sus,
Că roua e mai pură și cîntecul mai clar,
Că mă-ntîlnesc cu dorul în orice calendar,

Că văd nemaivăzute, și mă miră,
Că murmurul acesta-i mai mult decît o liră,
Că setea neștiută-i mai mult decît o sete,
Că port prea multe vîrste în aurul din plete,

Că mă iubesc Carpații, și soarele și vița,
Că din bătrîni se-ntoarc, mai albă, Miorița,
Că m-am certat cu ploaia și cu gerul,
Că simt cum arde noaptea cînd se căleşte fierul,

Că mă îmbăt de soare și născocesc furnale,
Că sînt ceva din toate iubirile totale,
Că las cuvînt de țară prin vreme să se scalde,
Că aparțin acestui popor cu zodii calde.

CONSTANTIN STANA



DIALOG CU CLUBUL STUDENȚESC

O.F., FIZICA, III: „V-aș ruga să mă sfătuiți ce pot face cu niște scrieri mai scurte decât mele, cu un caracter, eu zic, satiric. Credeți că aș mai putea debuta, acum, în anul III? Anexez creațiile mele și vă rog să-mi spuneți sincer, are sau nu are vreun rost să mai încerc?”

Ca să nu vă „finem pe ghimpi”, vă spunem de la bun început că „pilulele” dumneavoastră au mult haz și ne pare rău că a trebuit să ajungeți pînă în anul III și de-abia acum să vă adresați nouă.

Vă putem oferi două posibilități de a debuta:

1. fie că vă vom programa pentru o ședință a cenaclului literar HYPERION și vă vor propune spre publicare în paginile revistei FORUM,
2. fie că pilulele d-voastră vor fi incluse în spectacolul brigăzii artistice de agitație a Universității.

Indiferent pentru care din cele două posibilități optați, vă rugăm să treceți pe la sediul Clubului studențesc (Universitate, B-dul Părvan nr. 4, parter, sala 0.49), zilnic deschis între orele 10-14 și 17-22, pentru a vă oferi și alte amănunte.

★
I.C., S.T. și S.L. anul I ISTORIE-GEOGRAFIE: „Noi trei împreună cu alți colegi de la noi din an, am vrea să înființăm o formație de muzică populară. În acest sens, ne-am strins de vreo cîteva ori la cămin și am stabilit repertoriul, funcțiile fiecăruia și datele spectacolelor. Problema care se pune este cea a instrumentelor, a microfonului și a sălii de spectacole și repetiții.”

Stimați colegi, inițiativa voastră este laudabilă și dată fiind dragostea voastră pentru folclor, vă invităm să participați la repetițiile Ansamblului folcloric al Universității care reunește studenți ai mai multor facultăți. Ansamblul folcloric al Universității, constituit cu ani în urmă, este alcătuit dintr-o formație de cântări populare și o orchestră de muzică populară cu solști instrumentați și vocali. Ansamblul intenționează să pregătească un spectacol original pe baza unui scenariu elaborat cu sprijinul Catedrei de folclor de la Facultatea de filologie, scenariu alcătuit din cîntece și jocuri autentice, cu ocazia ultimei anulate folclorice studențești la care au participat și o parte din membrii Ansamblului.

Ca o notă specifică a acestui Ansamblu, subliniem faptul că fiecare membru al lui este invitat ca, pe lînga participarea efectivă în spectacol, să contribuie la montarea spectacolului și de asemenea, la elaborarea de noi scenarii pe baza obiceiurilor, cîntecelor și jocurilor din zona folclorică ce îi este cunoscută.

Alt formă de dansuri populare cît și orchestra de muzică populară sînt îndrumate de cadre de specialitate care și-au făcut din colaborarea cu studenții, un prim principiu de elaborare a spectacolelor.

În atara spectacolelor propriuzis folclorice, acei dintre studenți care doresc să susțină puncte de recital în micro-spectacolele din cadrul stagiunii permanente de la Club, sînt invitați să se prezinte din timp la Clubul studențesc pentru a fi programați. Participarea la

aceste micro-spectacole constă în recitarea de monologuri în grai bănățean, solistică coregrafică, grup vocal și rapsozi populari.

★
A.A. II FILOLOGIE: „Am citit pliantul cu activitățile Clubului studențesc și mi-aș permite să fac două întrebări?”

1. Ce se înțelege prin stagiune permanentă?

2. Cum aș putea deveni membru al formației de muzică ușoară?”

Vom încerca să vă răspundem tot pe puncte.

1. În intenția Consiliului Uniunii Asociației studenților pe Universitate și a Clubului studențesc, este să organizeze într-una din zilele săptămîinii micro-spectacole cu caracter permanent, care să prezinte publicului momentele cele mai reușite



te din activitatea formațiilor artistice și cercurilor culturale ale universității. Există deja un plan al primelor spectacole care vor avea loc în sala Clubului studențesc care va fi special amenajat pentru spectacole.

2. Completînd o fișă de înscriere și dînd dovadă de talent și seriozitate. Formațiile de muzică ușoară ale Universității au dat dovadă ani de-a rîndul, că sînt formații cu preocupări serioase în ceea ce privește căutarea unor formule noi și indirect în încurajarea tinerelor talente interpretative și compozitice. La ultima ediție a Festivalului Național al artei studențești mai mulți membri ai formației de muzică ușoară a universității au primit premiile individuale, iar Televiziunea Română și Radio Timișoara s-au arătat direct interesate de creațiile muzicale ale formației, popularizîndu-le.

Zilele și orele de repetiție sînt afișate la panoul de afișaj al Universității iar pentru alte amănunte puteți trece pe la Clubul studențesc.

★
„P.A.” an I I.S.E. — CONTABILITATE: „Imi plac foarte mult excursiile și aș dori să particip și la cele organizate de Universitate. Pînă acum am făcut singur o mulțime de excursii din care am cîteva albume de fotografii. Mă gîndesc eventual și la o expoziție pe teme turstice.”

Pentru a participa la excursiile organizate de Universitate va trebui să vă adresați tovarășului responsabil al secției de turism de la A.S. pe Universitate.

Cît privește expoziția pe care ați dori să o deschideți și în special pasiunea d-voastră pentru arta fotografică vă îndrumăm să deveniți membru al cercului de foto al Universității. Acest cerc ca și celelalte

grup creație film, filatelic, seminar de teatru, cenaclu literar, brigada și biliard ființează pe lîngă Clubul studențesc al Universității.

Cercul de foto cu grupe de începători și avansați, își propune să surprindă cît mai multe și diverse aspecte din viața și activitatea studenților. Așadar intenția d-voastră este binevenită și credem că o puteți valorifica în cadrul cercului de foto care vă poate pune la dispoziție materialele necesare deschiderii unei expoziții.

★
O.G. FILOLOGIE II: „Jubesc nespus teatrul și s-ar părea că sînt și talentată. Am auzit că, probabil, Studioul studențesc de teatru al Universității va pleca în străinătate. Cum aș putea deveni membră a Studioului?”

În cadrul Universității își

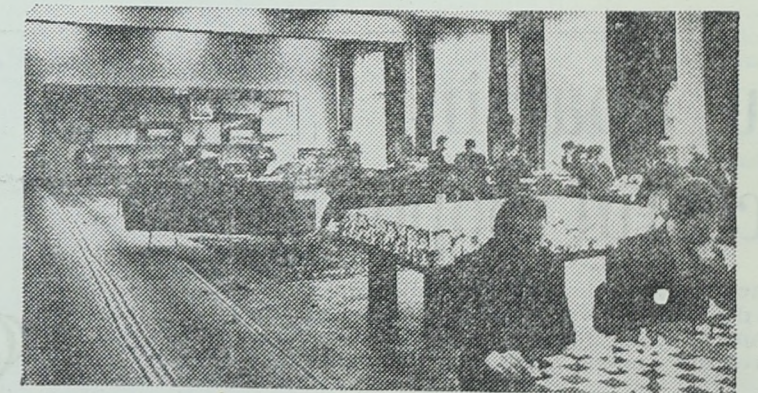
noască pe sine și mai ales între ei, formîndu-se la un moment dat un grup unit, care va gîndi un spectacol prin prisma experienței și talentului fiecăruia.

Un mare avantaj al acestui Studioul este faptul că are ca membri, studenți ai mai multor facultăți, astfel că asupra problemelor din spectacol se vor apleca atît luciditatea matematicianului cît și imaginația plasticianului, atît lirismul filologilor cît și tehnicitatea fizicianului. Pregătirea profesională vine în sprijinul diversității repetițiilor și spectacolelor, fapt care a și dus la crearea mai multor colective. Astfel există posibilitatea montării unor spectacole de teatru clasic în paralel cu spectacole experimentale de sunet și lumină, recitaluri de poezie colective sau individuale, spectacole-lectură

Date fiind importanța acordată repetițiilor, cu alte cuvinte, fazei de laborator, la recenta ediție a Festivalului Național, Studioul a prezentat spectacolul-colaj „Azi, 5 mai 1972”, care după părerea juriului și a criticii, tînde să devină genul definitoriu al teatrului studențesc.

Avînd acum toate informațiile necesare, că așteptăm în repetiții și cunoscînd care sînt preocupările acestui Studioul sperăm să vă intereseze mai puțin deplasările în străinătate, care vin să răsplătească ore și zile de repetiții, și să veniți cu propuneri noi de spectacole care prin calitatea lor să fie apte de a concura în cadrul competițiilor naționale și internaționale.

★
I.C. anul II EDUCAȚIE FIZICĂ: „Dacă nu vă supărați, v-aș ruga să-mi spuneți care sînt posibilitățile concrete de distracție a studenților, în cadrul Clubului studențesc. Vă întreb acest lucru, fiindcă pînă acum a trebuit să mă duc la dans fie la Clubul de la Meca-nică, adică Clubul Politehnicii, fie la Clubul Medicinii? Oare



noi, studenții de la Universitate nu putem (să facem) să ne distrăm la Clubul nostru?”

„Nu ne supără”, asta în mod sigur. Ne supără însă faptul că d-voastră înțelegeți prin distracție numai dans. Știm că la Cluburile amintite există două discoteci bune și mai știm că dansuri au fost organizate și la Cantina Universității.

Clubul Universității oferă studenților forme variate de petrecere a timpului liber pe care vom încerca să le reamintim, deși ele sînt în mare parte cunoscute de studenții Universității. Astfel se știe că la Clubul studențesc se organizează seri la nivelul grupelor și anilor, seri cu frumoase programe alcătuite de studenți și care se bucură de o mare popularitate. Tot la Clubul studențesc au

avut și vor avea loc seri de filme, serj literare, audiții muzicale, teatru pe disc și vizionări de programe TV. În rest, studenții pot practica jocuri la club, ca: rummy, șah și table. Clubul mai are în studiu posibilitatea deschiderii unei discoteci.

Vă informăm că, în general, cluburilor, și în special, Clubului Universității nu le revine sarcina de a se preocupa numai de activități distractive. Principala atenție a Clubului este îndreptată asupra activităților politico-educative. VEZI ANEXA.

★
T.U. anul III ȘTIINȚELE NATURALE: „Am citit în primăvară despre formațiile de muzică clasică ale Universității. Din cîte rețin se scriau lucruri foarte bune. Acum să revin la o idee de-a mea. Credeți că nu ar fi posibil ca aceste formații să poată prezenta concerte sau recitaluri în fața publicului studențesc?”

Ne face o deosebită plăcere să vă reamintim cîteva din lucrurile scrise despre formațiile de muzică clasică ale Universității.

„Viața studențească”, anul XVII, nr. 13 (446) miercuri 29 martie 1972:

„S-a cîntat cu o intonație precisă, cu o frazare muzicală de bun gust, cu un pronunțat simț al sonorității camerale. Mențunim deosebite pentru corul facultății de muzică din Brașov, dirijor Dorel Munteanu și pentru corul „Menestreliei” din Timișoara, condus de D. Murgu. Ele reprezintă fericita realizare a unor colective sudate, promițînd un frumos progres. Au fermecat realmente publicul piesele „Pan” de T. Jarda și TREI LUCRURI MINUNATE” de D. Friedericci (N.N. din repertoriul corului de cameră „Menestreliei”).

„Amfiteatru”, an VII, nr. 4 (76): 12 aprilie 1972:

„Culminația acestui spectacol a constituit-o, fără îndoială, prezența orchestrei de cameră a Universității din Timișoara, atît prin nivelul muzical atîns cît și prin dificultatea repertoriului său”

PALMARES: Festivalul Național al Artei studențești 1972; Formația corală Menestreliei, premiul I

Orchestra de cameră premiul I Ungvary Ildiko, soprană, premiul I

Cor mixt, premiul II.

În ceea ce privește prezența acestor formații în fața publicului studențesc vă anunțăm că, în acest an, ca de altfel și în anul trecut, aceste formații vor susține numeroase puncte din spectacolele stagiunii permanente, precum și numeroase concerte.

PARTICIPARE CONȘTIENȚĂ — DEZIDERAT MAJOR AL PREGĂTIRII PROFESIONALE A STUDENȚILOR

În actuală etapă de dezvoltare a societății noastre, procesul de învățămînt ocupă un loc deosebit de important fiind un principal factor de cultură și civilizație care asigură cadrele necesare dezvoltării multilaterale ale societății noastre socialiste. Ridi-

cînd la nivel superior exigențele învățămîntului nostru, prin creșterea nivelului de pregătire ideologică și profesională, documentele partidului nostru pun în centrul preocupărilor instructiv-educative adîncirea legăturii dintre învățămînt și practică. În

acest sens Conferința Națională a P. C. R. din iulie 1972, prin bogăția de idei, a definit cu claritate direcțiile de dezvoltare a învățămîntului în contextul evoluției generale a societății noastre.

Exigențele actuale, de natură calitativă și cantitativă, acordă o importanță crescîndă formării gîndirii științifice creatoare, a deprinderilor practice, cit și a unui profil politico-ideologic corespunzător al viitorului specialist.

Inscriindu-se pe linia acestor direcții generale un rol deosebit îl are participarea activă și conștientă a studentului la efortul de formare profesională a sa.

Continuitatea în activitatea de pregătire, preocuparea permanentă pentru asimilarea noilor cunoștințe trebuie legate de dezvoltarea gîndirii, de formarea deprinderilor de sinteză și sistematizare, de legarea strînsă cu practica a noilor cunoștințe însușite.

Înțelegînd rolul muncii desfășurate cu pasiune, în mod conștient se creează premiza formării cadrelor superioare și multilateral pregătite la nivelul exigențelor impuse de ritmul de dezvoltare a societății noastre.

Recenta sesiune de examene a prilejuit dovezi de maturitate ale studenților Universității, care au avut posibilitatea să culeagă roadele intense pregătite în timp, cu o participare conștientă a identității lor sociale.

Examenul sînt în fond modalități de verificare a cunoștințelor dobîndite și care dau totodată studenților conștiința îndatoririlor de înaltă

răspundere ce le revin. Întreaga sesiune de examene al acestui început de an s-a desfășurat sub semnul celei de a IX-a Conferință a U. A. S. R., ce va avea loc în luna martie, eveniment de mare importanță al vieții studentești, pe care studenții Universității noastre îl întîmpină cu rezultate bune în pregătirea lor ca viitori specialiști.

Conferința va constitui totodată un bilanț și ca orice bilanț un moment al cunoașterii de sine.

Încercăm să exemplificăm cele relatate mai sus, consemnînd cîteva relatări ale colegilor noștri din timpul sesiunii.

Cristiana Nestoride, anul IV filologie, franceză-română: „Esențialul este să te pregătești în mod conștient, să depui o muncă susținută pe tot parcursul anului universitar și să nu te limitezi la pregătirea din sesiune. Pregătirea aceasta continuă e o muncă ce mă pasionează și pe care o fac cu plăcere. Consider că e de neconceput o pregătire care să se limiteze la parcurgerea notițelor, ci trebuie consultată o bibliografie cit mai bogată care să contribuie la lărgirea orizontului de pregătire.”

Bădoi Titel, anul II, desen:

„Rezultatele bune obținute în sesiune constituie urmarea firăscă a unei pregătiri permanente, conșiente efectuate zi cu zi.”

Băncescu Ion, anul II, istorie-geografie:

„Secretul notelor mari obținute la examene constă în participarea activă la orele de

seminar, în luarea de notițe cit mai bune, precum și în frecventarea cu interes a orelor de consultații.”

Cu deosebit interes a fost tratată această sesiune și de studenții anului III din Institutul pedagogic, ea premergînd o dificilă confruntare la finele anului „Examenul de stat”. Acest lucru ne este mărturisit la ieșirea din sală, de către studenta Hodas Elena din anul III. Științe naturale.

Caedrele didactice, de la această facultate, au explicat rezultatele frumoase obținute de anul III prin existența a multor elemente muncitoare și deosebit de interesate în pregătirea profesională și prin legăturile strînsă ce s-au realizat între studenți și dinșii.

Sirbu Gheorghe, anul IV, fizică-chimie, ne relatează că o influență mare în obținerea rezultatelor bune din sesiune, a avut-o și lucrările de laborator. Ele au clarificat o serie de aspecte teoretice tratate la curs iar prin ilustrări experimentale a permis o înțelegere profundă a fenomenelor studiate.

Din cele arătate pînă aici este evident că efortul colegilor noștri depus pentru o pregătire profesională corespunzătoare este eficient numai printr-o participare conștientă, activă și permanentă, astfel de participare fiind singura capabilă să încununeze cu succes atribuțiile majore ale activității studentești.

PETRU ORBULESCU

PENULTIMA SESIUNE

— o cronică aproape sentimentală —

Pentru studenții aflați în ultimul an de studiu la Universitate s-a încheiat de cîteva zile (dacă ar fi să nu mai socotim examenele parțiale ce se deslășoară încă), cea de-a șaptea sesiune care a ocupat un loc important în formarea și desăvîșirea lor profesională. La sfîrșitul unor asemenea evenimente ale vieții studentești se obișnuiește evidentierea retrospectivă a activității, o ierarhizare valorică a rezultatelor obținute. Urmînd o astfel de discuție asupra acestei sesiuni se poate afirma ca rezultatele cele mai bune au fost obținute de studenții Facultății de fizică, urmași de cei de la Matematică, apoi de facultățile Insututului pedagogic, Filologie și celelalte.

Revizită însă prin prisma poziției sale singulare, atît ca importanță cit și ca loc între celelalte, această sesiune oferă adînci semnificații deschise spre activitatea de viitor a apropiaților absolvenți. Iar pentru aceste semnificații timbrul rece al statisticilor pare lipsit de culoare. Deci să încercăm o apropiere cu ochii sufletului, caci numai ei sînt aceea care pot da adevărată măsură izbînzii ori nereușitei. Numai ei refac peste timp un climat lăuntric complex atît de necesar în examenele următoare ale vieții. Ca și pentru examenele vieții spre care a țintit pregătirea din acești ani, nereușita (insuccesul la un examen) nu înseamnă doar un eșec momentan asupra căruia să se revină cu ușurință, ci demonstrează adevărul că e necesară capacitatea de a soluționa prompt problemele ce apar, avînd conștiința că de cele mai multe ori revenirea este anevoioasă, ori imposibilă.

Și totuși au fost eșecuri. Dar mai îngrijorător nu este numărul lor, cei drept nu prea mare, ci faptul că „rețușarea” reclamă nu numai un plus de efort, ci și o luptă cu timpul neîndurător care nu a învățat încă să facă nimănu concesi. Poate mai anevoioasă este înțelegerea că „rețușarea” nu înseamnă doar „dregerea” unei situații școlare, ci este un semnal de alarmă în drumul viitorului, absolut, căruia nu i se va accepta această practică a adaosuri-

lor, a jumătăților de măsură. Cerințele viitorului nu vor ezita să pună la momentul potrivit eticheta incompetenței.

Firește, cea mai adîncă semnificație nu izvorăște din gîndul grav și trist al eșecului, ci din prima treaptă, primul pas în integrarea tînarului absolutent.

Evidentă este dorința tinerească cu care, de pe acum sînt așteptate primele bucurii și satisfacții ale profesiunii, tinerească va rămîne curiozitatea intelectuală mereu trează în forța noului. Acestea sînt temeiurile seriozității în muncă, sînt chezașia împlinirii prin muncă. Ca treaptă înaltă a învățămîntului nostru, învățămîntul superior creează premisele acestei împliniri măsurînd totodată satisfacțiile desăvîșirii tînarului ajuns în noua ipostază.

FORUM

Prima sesiune

În fiecare an o nouă generație de studenți trec prin emoțiile primelor examene, în fiecare an aceleași neliniști, aceleași întrebări. Numai sînt de cîteva săptămîni pînă la începerea sesiunii, prima sesiune pentru colegii noștri din anul întîi pe care i-am invitat la o discuție în dorința de a afla felul în care au înțeles să se integreze în noua lor condiție de student a cărei primă piatră de încercare va fi această sesiune.

● O primă întrebare ar fi: Cum vi se pare această ipostază nouă a dumneavoastră, aceea de student, cum ați realizat trecerea de la un sistem de învățămînt la altul, care vi se pare diferența între felul de-a învăța de la liceu și cel de la facultate?

Brătuianu Sanda (filologie engleză-franceză): E destul de greu cred, să realizezi trecerea aceasta de la felul de a învăța de la liceu al cel de la facultate. La început tentațiile sînt destul de mari, erai obișnuit să-ți pregătești regulat temele, să fi ascultat la ore, la început i pierzi acea ritmicitate la învățat, e o libertate mult mai mare și e greu pînă îți formezi noi deprinderi. Pretențiile sînt altele fără îndoială, trebuie să te obișnuiești cu sistemul de seminarii; cred totuși că putem vorbi despre integrarea noastră în rîndul studenților abia după această sesiune.

● Cum vă pregătiți pentru sesiune, cum credeți că ar trebui să se pregătească un student pentru sesiune, probabil că ați auzit despre inconvenientele studiului numai în sesiune?

Giurgiu Bianca (filologie română-franceză): Sîntem poate puțin derutați în această privință, idealul ar fi probabil să intrăm în sesiune cu materia gata pregătită, majoritatea am studiat bibliografia pentru seminarii (cursurile mai puțin) mai sînt și unele discipline la care nici nu avem seminarul.

● În vacanță ați avut posibilitatea să vă pregătiți?

Iacovorovski Svetlana (filologie română) Au fost binențeles

avantajați cei din oraș care au putut să beneficieze de biblioteca Universității și de cea municipală și asta înseamnă totuși mult chiar dacă biblioteca de la Universitate era deschisă numai dimineața. Mai greu pentru cei din alte localități pentru că fără îndoială o bibliotecă satească nu e înzestrată cu cărțile și publicațiile de care avem noi nevoie, dar oricum colegii netimișoreni puteau să-și revadă cursurile în vacanță.

Gutuleanu Alexandru (filologie română-franceză): Dacă vorbim deja despre studenți care stau la cămin aș aminti sălile de lectură care sînt cam puține la cămin și care în prima jumătatea a semestrului nu au fost utilizabile iar acum înainte de sesiune sînt arhipline.

● În afară de emoții, de neliniște cum vă gîndiți totuși la sesiune, cum vă imaginați sesiunea, cum credeți c-ar fi bine să se desfășoare?

S.B.: Și înainte de examenul de admitere ne întrebam, cum se va desfășura, eu îmi închipuiam un amfiteatru mare în care niște profesori foarte sobri și severi îmi vor pune niște întrebări teribil de dificile și n-a fost așa, acum încerc să-mi imaginez un examen asemănător cu cel de admitere.

G.B.: La seminarii ni s-a vorbit despre niște examene sub formă de discuții între cel care stă la catedră și cel din bancă și credem că aceasta ar fi formula cea mai bună așa ar putea fi cel mai eficient evaluată pregătirea noastră. Dar prea bine tot nu știm ce e o sesiune.

● Cum simțiți prezența A.S. ului în această problemă sau cum ați dori să se manifeste?

I.S.: Acum, după vacanță poate e prea devreme să vorbim despre prezența A.S. ului deși prezența lui nu cred că s-a simțit nici înainte de vacanță. Cred totuși că ar fi foarte util să organizăm nite discuții cu colegii din anii mai mari care ar putea desigur să ne spulbere nedumeririle.

MARLENE HECKMAN

Al XIII-a Festival Internațional al Filmului Amator

12-15 octombrie 1972 — Brno. Cineaști amatori din 12 țări europene și nord americane și-au dat întâlnire la cel de al XIII-lea Festival Internațional al Filmului Amator (filme pe 16 mm). Doi tineri timișoreni — foști studenți ai Universității — au reprezentat cu onoare România la această importantă competiție. Rod al eforturilor depuse ani de-a rândul, cele 5 filme cu care Iosif Costinaș și Diogene Bihoi s-au prezentat la Brno, au lăsat o excelentă impresie. Pledează în favoarea acestei afirmații faptul că încă de la preselecția filmelor pentru Festival, toate cele 5 producții trimise de timișoreni au fost acceptate de jurii (caz unic!) într-o companie se-

lectă, creațiile celor doi s-au comportat la înălțime. Axate pe o problematică de stringență actualitate, însumând virtuți expresive deosebite, scurtmetrajele românilor s-au impus atenției generale. Cucerirea Marelui Premiu și a Medaliei de aur reprezintă, astfel, aprecierea unanimă a calităților selecției prezentate, din care s-a detașat „Luată loc, vă rog!” — o „pilulă” morală cu care Costinaș și Bihoi au cucerit la unu competiției. Emoțiile concursului s-au risipit acum. Diogene Bihoi a ținut totuși să ne vorbească mai întâi despre ete: „Emoția a pus stăpânire pe noi din primele momente ale Festivalului. Proiectarea filmelor noastre. Nu mai puteam prac-

tic să ne gândim la nimic. Intraserăm, cum s-ar zice, în hără Aplauze, Bravo România! Și cele două zile de chinătoare așteptare. Duminică ascultăm un concert de orgă din Bach în sala mare a Primăriei din Brno România. Iosif Costinaș și Diogene Bihoi — Marele Premiu și Medalia de aur... Și un năpraznic dor de casă! Părtași la bucuria învingătorilor, le dorim și de aici înainte succese care să răsplătească strădanja tenace pe care au depus-o Costinaș și Bihoi pentru afirmarea cineașismului timișorean. Bravo Costinaș! Bravo Bihoi!

LIVIU TEGHEU

Colocviul național de folclor

În organizarea Cercului științific de folclor al Facultății de filologie s-a desfășurat în Universitatea noastră, între 13-15 octombrie, cel de al III-lea Colocviu Național de Folclor având la această a treia ediție a sa tema **Poezia ceremonială închinată aniversării a 25 de ani de la proclamarea Republicii**, manifestarea a reunit la Timișoara cercetători de prestigiu ai folclorului românesc. Lucrările Co-

Olteanu (Unele relații ale mitului mării călătorii în romanul „Baltagul” de M. Sadoveanu).

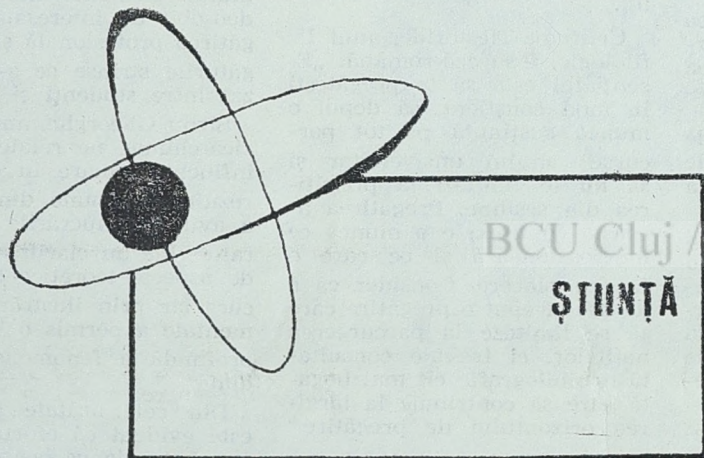
În ziua a treia a Colocviului s-a desfășurat o masă rotundă prezidată de prof. dr. doc. Miha Pop, având tema **Problemele actuale ale folcloristicii**. Discuțiile purtate cu acest prilej au relevat câteva din direcțiile și modalitățile de abordare a folclorului într-o cercetare modernă. În încheie-



colocviului au cuprins, în cadrul secțiilor aspecte distincte. Astfel, au fost prezentate, pe de o parte, comunicări cu caracter teoretic general, de ordin metodologic — ilustrate, spre exemplu, de expunerile susținute de lect. univ. Gabriel Manolescu (**Funcțiile sincretice ale obiceiurilor în perspectivă istorică**), asist. univ. Doina Comloșan (**Sistemul textelor de ritual**), asist. univ. Vasile Crețu (**Relația mitic-fantastic în folclorul obiceiurilor**); pe de altă parte, au fost prezentate comunicări ce analizau fenomene speciale ale folcloristicii, aspecte particulare sau cercetări pe teren. Am remarca în acest sens lucrările prezentate de prof. dr. G. I. Tohăneanu (**Neologismul în creațiile eminesciene de inspirație folclorică**), prof. dr. Eugen Todoran (**Substratul folcloric al „Noptii de decembrie” de Al. Macedonski**), lect. univ. I. I. Popa (**Noaptea de sinziene ca motiv literar**), prof. A. Gh.

rea lucrărilor, participanții au fost invitați să ia parte la o năunță țărănească în satul Feneș, jud. Caraș-Severin. Cu acest prilej s-a stabilit un contact direct cu realitățile folclorice specifice acestei zone a țării. Participarea la Colocviu a unor personalități proemnente din domeniul folcloristicii ca: prof. dr. doc. I. C. Chițimia, prof. univ. Emilia Comișel, lect. univ. Pavel Ruxăndoiu, lect. dr. M. Constantinescu, C. Eretescu, Monica Brădulescu, Sianca Fotino și Mariana Kahane — de la Institutul de etnografie și folclor — a conferit dezbaterilor o înaltă ținută științifică. Larga audiență de care s-au bucurat audiențele de comunicări, precum și discuțiile vii ce le-au urmat, atestă succesul acestei manifestări științifice, la reușita căreia au contribuit, în egală măsură, toți membrii Cercului de folclor.

L. T.



Macromoleculele și energia nucleară

Principalele constituente ale lumii vii (celuloza, amidonul, proteinele, acizii nucleici) sînt de fapt polimeri.

Polimerii sînt corpuri formate dintr-un mare număr de molecule, variînd de la câteva mii la câteva milioane.

Polimerii rezultă, după cum le arată și numele, din unirea mai multor molecule numite monomeri. Monomerii combinați între ei formează unități structurale sau unități monomerică.

Unii polimeri apar ca rezultat al polimerizării unor monomeri formați numai din C și H. Alții conțin însă și alte elemente, în special O.

Polimerizarea se poate face în două feluri.

Dacă monomerii se adăunează simplu prin închiderea unui ciclu sau printr-o dublă legătură, monomerul și unitatea monomerică au aceeași formulă brută.

Dacă legătura între molecule se stabilește prin eliminarea de mici molecule, în general apă sau acid clorhidric, unitățile structurale nu mai au aceeași formulă brută cu monomerii. Aceasta este policondensarea. În realitate, diferența între cele două metode nu este atât de netă. Același polimer poate fi obținut cu sau fără

eliminarea de apă dacă se pornește de la monomerii diferiți.

O problemă care a apărut au cu mulți ani în urmă a fost obținerea unor polimeri cu ajutorul radiațiilor ionizante și schimbarea proprietăților materialelor plastice. S-a studiat copolimerizarea radiochimică a melanei din stiren și acrilonitril în stare solidă și în soluție. În faza lichidă și la temperatură înaltă de reacție, mecanismul este determinat de apariția unor radicali. La temperatura joasă, mecanismul este un mecanism ionic. Într-un solvent polar au loc două reacții simultane: o polimerizare anionică și o polimerizare radicalică.

Inițierea aviațiilor chimice se face de obicei, cu radiații ionizante a căror energie este cuprinsă între 0,5 și 10 MeV. Ca surse de energie se folosesc atât metale radioactive care se dezintegrează cu timpuri lungi de înjumătățire cât și acceleratoarele de particule cu sarcini. În ultimii ani se aplică tot mai mult radiația mixtă din reactorul nuclear (în neutroni + gama) ionizare densă cauzată de fragmentele de fisiune.

În general pentru a cauza un efect chimic se caută o anumită doză de iradiere adică o

anumită cantitate de energie absorbită în unitatea de masă a materialului iradiat. Ca sursă de radiație se folosesc reactoare nucleare. Reactoarele nucleare consumă combustibil nuclear care suferă fisiune și produce neutroni și radiații gama. Neutronii au o valoare îndoielnică în procesele chimice. Totuși au cauzat câteva schimbări în procesele chimice de bază. Pentru a produce un anumit efect chimic substanța radiantă cedează prin radiație o anumită cantitate de energie substanței iradiate. Energia se măsoară prin efectul produs asupra sistemului. Este deci importantă măsurarea efectului și determinarea echivalenței dintre energia radiației și efectul produs.

Principiul de bază al dozimetrii se bazează pe ideea că radiații de același fel și de energii egale cedate acelorași sisteme și în aceleași condiții cauzează efecte egale. Ar fi de dorit ca acest principiu să se extindă și la radiații neidentice și eventual asupra neidentității condițiilor de iradiere. Rolul radiațiilor în chimia organică a devenit covârșitor hidrocarburi saturate și nesaturate, alcoli, aldehide, cetone, compusi vinilici, eteri, ester, amine, nitroderivat, compusi aromatici, se iradiază, se obțin efecte diferite. Se cercetează intens cinetica polimerizării impuse de radiație în special a monomerilor vinilici. În general, reacțiile de polimerizare se produc în lanț. Proprietățile polimerilor obținuți prin iradiere sînt asemenea celor obținuți prin polimerizarea obișnuită cu ajutorul peroxizilor. În plus, elimină pericolul exploziei unor polimeri datorită faptului că polimerizarea are loc la temperatură joasă.

Efectele radiațiilor asupra polimerilor sînt diferite conferind o serie de proprietăți speciale ca, de exemplu, în cazul polietilenei iradiate. Proprietățile elastice, solubilitatea, temperatura de topire (la o doză mare de iradiere își pierde proprietatea de a se topi) efectul de memoriu, iar în cazul polietilenei amorfa proprietăți electrice, fluorescențe în lumină ultravioletă. S-a studiat și mecanismul iradierii polimerilor. Modificarea lor în

soluție pare să fie aceeași ca în stare solidă deși mecanismul reacției e diferit.

Cele mai importante sînt reacțiile de copolimerizare și grefare de monomeri. Polimerizarea poate fi considerată ca un tip clasic de reacții în lanț în care radiația inițiază reacții în stare solidă. Proprietățile copolimerului rezultat depind atât de componenți cât și de lungimea lanțului. Prin urmare radiația determină formarea radicalilor liberi iar aceștia inițiază copolimerizarea cu monomerii cu care vin în contact. Monomerii se leagă de polimeri. Dacă operația are loc în toată masa polimerului avem de a face cu o copolimerizare, iar dacă ea se produce numai la suprafața operația se numește grefare de polimeri. În mulți polimeri iradiază la temperatura camerei s-au detectat radicali liberi prin rezonanță paramagnetică electronică. Pentru a produce sisteme grefate cel mai simplu mijloc este acela

de a iradia polimerul într-un exces de monomeri. O a doua metodă de interes mai ales pentru polietilenă constă în iradierea filmelor subțiri în prezența aerului. Se vor forma punți de peroxizi care se desfac la temperaturi ridicate. Dacă procesul este o grefare filmul trece imediat în monomeri în absența oxigenului și este încălzit pentru a distruge punțile peroxidice. Când acestea se rup radicalii se prind de moleculele monomerului. Acest procedeu are avantajul că procesul de grefare nu are loc în timpul iradierii. Prin copolimerizare și grefare se obțin deci, proprietăți caracteristice fiecărui component din amestec. În condițiile unei „industrii nucleare” chimia radiațiilor devine o ramură de o importantă covârșitoare pentru toate ramurile industriale predominînd industria farmaceutică, alimentară, a maselor plastice și ușoară.

M. CRUCIAN

ZAHARIA STANCU LA 70 DE ANI



Zaharia Stancu a fost, de fapt, iubit mereu, marii bărbați ai culturii noastre au spus lucruri fundamentale despre el. Ai nevoie de mult curaj pentru a îndrăzni să adaugi ceva, dar în pacea toamnei care s-a stins

ne-am îmbogățit recitindu-l și ne-am bucurat.

Pun, întotdeauna, alături de numele lui pe Geo Bogza și Eugen Jebeleanu căci ei sînt conștiința unei jumătăți de veac și constat că el mai ales, temindu-se ca noi să nu trecem peste întâmplări cu prea mare ușurință, ne adresează

nii lui săvîrșesc totul cu simplitate, fac istoria, trăiesc istoria, viața trăită plenar e o datorie iar moartea vine cîndva, neștiind nimeni „cît își va purta umbra legată de picioare pe pămînt“ și neavînd nimeni dreptul „să-și dea moartea, nici măcar să și-o cheme“. Trebuînd să-l amintim pe

„Zic“ dar cîtă viață, aprig trăită închide această singulară carte!

Zaharia Stancu nu are vocea solitudinii, el trăiește în mijlocul mulțimii, are setea dialogului continuu cu viața, cu trecutul, cu timpul, un dialog intransigent întrerupt de memento-uri: „Grăbește-te să

de copiii pe care îi aduc pe lume, copiii care „trec de la gingurii la vorbă, la înțelegeri, nu bați de seamă cum trece vremea, te pomeniști cu ei gogeamite rumâni“.

Marea lecție a oamenilor lumii sale e lecția demnității și a rînduiei. Există pentru toate întâmplările vieții un timp rînduit anume, și eroii lui i se supun, trec cu solemnitate și gravitate prin viață, încît, la sfîrșit, nu au a-și reproșa aproape nimic. Există un rost al fiecărui lucru, și al fiecăruia, un îndemn nou al său îl auzim sunînd așa:

Cîntă, omule, cît ești viu, cîntă,

Nu te gîndi nici o clipă la moarte,

Moartea e departe, departe,

Cîntă omule, cît ești viu, cîntă!

Ceea ce Zaharia Stancu a făcut și face.

I. H. CARTAN

SĂ NU UȚI

din timp în timp un patetic să nu uți! S-a risipit și se risipește cu generozitatea unei toamne perpetue, a stat întotdeauna în linia întâia, cărțile lui au devenit ale noastre, le citim ca pe o singură vastă cronică și dacă nu căutăm în ele răspunsuri căutăm întrebările mari și le aflăm. Scrișul său stă sub zodia ritului și ceremonialului, orizontul faptelor simple încorporează orizontul lumii. Oame-

Sadoveanu mai întii, regăsim apoi la el o supunere trează a cuvintelor, care se rînduiesc parcă de la sine, povestind despre veșnicia noastră pe acest pămînt, unde ne avem „satul de deasupra, cu oamenii vii (...) aproape lipit cu satul de dedesubt, cu satul în care ne vom muta cu toții“ desigur după ce vom împlini ceea ce se cere împlinit. Putea un critic să vadă în *Ce mult te-am iubit* „un bocet metafizi-

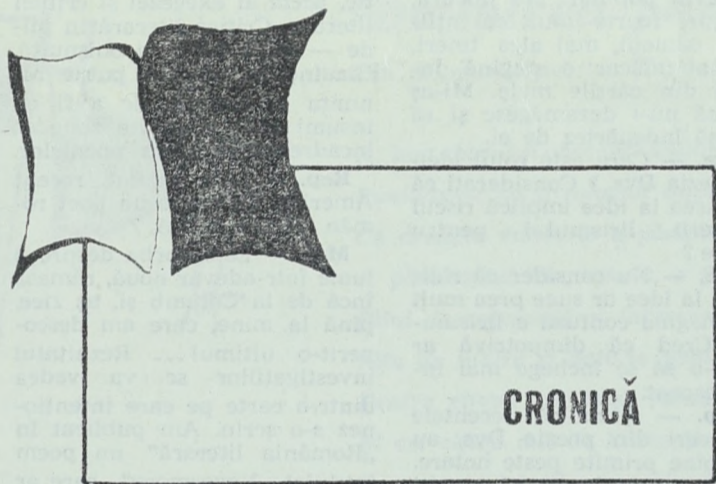
cezi lumea cît trăiești“. În „îngusta și săraca vale a Călmățuului“ timpul nu e îngăduitor cu oamenii, războaie, secete, inundații, ierni cumplite, molime se abat pe acolo, dar oamenii lui, care nu măsoară timpul cu ceasul, ci cu sufletul, răzbat și înving și scaldă totul într-un umor blind, iar noi aflăm, astfel, că un om înarmat cu un suris e invincibil. Aflăm despre bucuriile mari ale oamenilor date

„balul acesta, cine știe unde ne poate purta O, doamnă, facă-se voia ta“
(Ion Vinea)

Mai cu seamă în domeniul artistic devine evident aspectul de fluviu cu meandre surprinzătoare sau, pentru o definiție a caracterului evolutiv, de spirală a destinului și istoriei culturii. A fost nevoie de un secol pentru revelarea lui Hölderlin. Destinația imediat succesivă a tipăririi lui Lautréamont nu a fost piața cărții ci depozitul editorului. Abia mișcarea literară de avangardă l-a pus în drepturi pe poet. Dar și în cazul cînd consacrarea este contemporană artistului, meandrele nu se estompează, astfel că inițialele descoperiri îi urmează, cu aceleași șanse de noutate, o caravană întreagă de redescoperiri critice. Este și cazul lui Ion Vinea — poet, autor de romane, teoretician și critic, iar ca formulă literară: expresionist, constructivist, avangardist cu moderație, gazetar de stînga și... neoromantic. Îndreptățit și nedreptățit, frustrat, totodată.

Pentru că și cercetătorul metodic afirmă această stare de lucruri din pricina căreia „în artă problema (originalității, valorii — n.n.) e extrem de complexă și nu prea permite formulări critice categorice“. (Simion Mioc, *Opera lui Ion Vinea*), perspectiva redescoperirilor se impune fără drept de apel. Un asemenea act de redescoperire critică este și recenta carte despre Ion Vinea, semnată de Simion Mioc. Dificultatea și riscul cărora criticul li se supune implicit acceptînd demersul, își află originea în complexitatea aluvionară și esențială a universului operei lui Ion Vinea, complexitate ce am încercat să o sugerez ceva mai sus.

Oscilații de opinii au existat și în cazul încercărilor de ipostaziere a unui Ion Minulescu.



Redescoperirea lui Ion Vinea*)

Însă, pe cînd la Minulescu, adeseori dilematismul, superficialitatea apar cu certitudine și eșuarea în stadiul estetic al existenței, este evidentă, în cazul lui Vinea, neliniștea, scindarea caracteristică ipostazei etice a individului, problematizarea, impun notele artistului major.

Dacă în cazul poeziei lui Bacovia spațiul este traversat de „corbi“, expresie a unei sensibilități mai tranșante, Vinea simbolizează difuzia, spațiul crepuscular al plecărilor punctat de „cocori“, în care

se produce „îngerul negru“ expresia ființei duble, a impactului tragic, sciziunea tragică al predestinării. Ezitarea din partea autorului „Operei lui Ion Vinea“ apare în punctul în care începe judecata de stabilire a poetului în contextul larg al poeziei românești, judecată cel puțin ambiguă prin acceptarea unui reper incomod: „Îl considerăm

* Simion Mioc, *Opera lui Ion Vinea*, Editura Minerva, București, 1972.

pe Ion Vinea cel mai eminescian poet interbelic, avînd în vedere temperamentul său poetic tot elegiac, dar de tonalitate minoră... O distincție se cere făcută neapărat: una este tonalitatea elegiacă eminesciană și alta cea a lui Vinea. A o considera pe aceasta minoră în funcție de cea eminesciană implică o comparare inadmisibilă. Excluzînd comparația trebuie să reținem și în ce privește poezia lui Ion Vinea o tonalitate majoră a elegiacului din punctul de vedere al esteticii poeziei lirice generate de prima jumătate a secolului nostru. Această observație de principiu nu anatemizează valoarea excursului critic în discuție, chiar Simion Mioc devansînd în celelalte capitole judecata incriminată aici.

„Opera lui Ion Vinea“ este o carte de certă originalitate, criticul conduce cu abilitate o vastă informație estetică care nu pare nici un moment pedantă ori superfluă. Capitolul intitulat „Contemporanul“, deși nu anunță, realizează, pe lângă trecerea în revistă a gazetariei, a concepției despre artă, a scriitorului, portretul lui Ion Vinea, psihologic și moral, etica superioară a artistului. Nuanțarea și aprofundarea universului poetic este surprinsă încă în faza începuturilor, cînd poetul semna Ion Iovanaki. Atmosfera poetică crepusculară este sesizată chiar în această fază. Preocuparea

pentru Vinea avangardistul se situează în cadrul mai vast al unei preocupări asidue pentru literatura și arta de avangardă în genere, cadru ce se subordonează complementar, cum e și firesc, obiectului cercetării.

Discursul fluent se supune în permanență unui ochi viu de comparatist, care știe să uzeze la nevoie de o opinie a lui Eugenio d'Ors despre Cézanne și să aducă la zi teoretizarea lirismului, cu referințe la Pierre Emmanuel sau reflecțiile asupra structurii poemului din „Probleme ale liricii“ de G. Benn.

Spirit sistematic, Simion Mioc, ambiționează la redescoperirea totală a poetului, gazetarului, criticului și prozatorului Vinea. Perspectiva este de profunzime, încadrarea aspiră să fie una de ultima oră, din care să rezulte personalitatea europeană a lui Ion Vinea: „Obsedat de surda măcinare a materiei și timpului, poetul *Orei fântânilor* s-a oprit de mai multe ori la metafora morii cu măcinș neîntrerupt, înnebunitor — un soi de perpetuum mobile al absurdului. Aspect de adîncime în lirica sa, metafora morii, metaforă obsedantă, își va găsi cea mai profundă întrupare în *Moara umbrelor*. Tot ceea ce este virtuozitate în această poezie rime interioare, simbolism fonetic, etc., cu un cuvînt, tot ceea ce este făcut, fuzionează perfect cu impulsul ritmic primar cu ceea ce este născut din matca imponderabilă a poeziei. Asemenea aliaje ce dau senzația de perfecțiune sînt rare, chiar în activitatea marilor poezii“.

P. M. HAS

În numărul următor:

- Interviu cu ANA BLANDIANA ■ În dezbatere: Modernizarea procesului de învățămînt ■ Lumina stelelor stinse (traduceri din lirica sovietică)

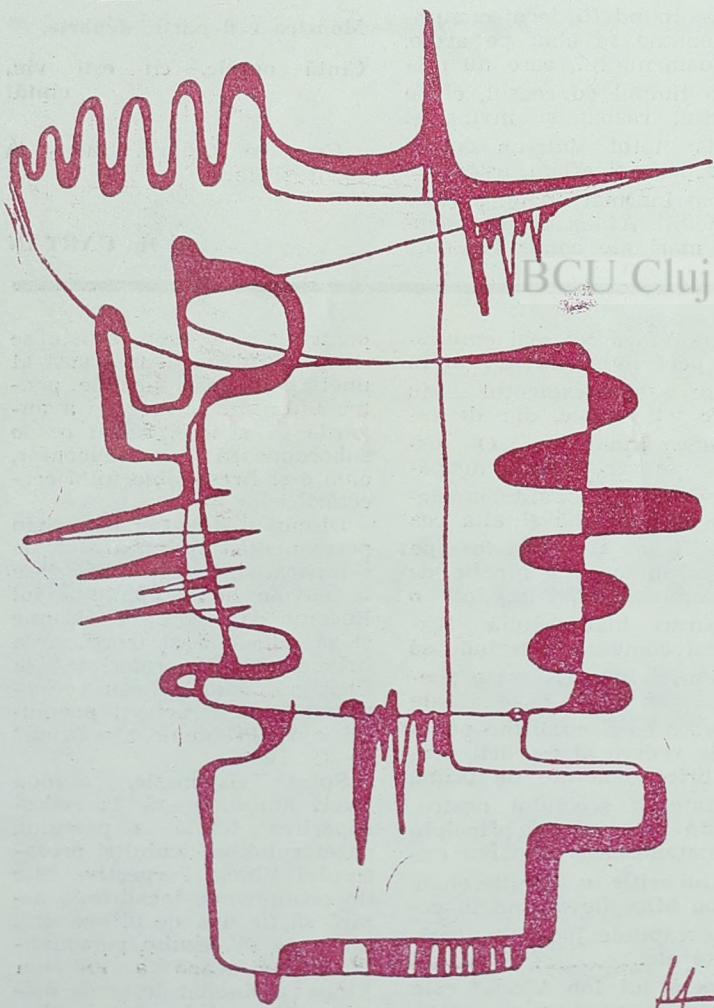
PETRU M. HAȘ

Sintetic-blues

vesel se leagă arțarul și frasinul vara
 în nări aromește speranța mireasmă de cîmp
 înverzit
 spintecați dar cu dragoste marea și aruncați să-
 mîntă
 sint cel fără număr pe-al cărui piept se mîngîie-n
 arșiți pămîntul
 am ieșit la vînat viitorul cu puștile omului
 un cîntec în proză de culoarea grădinilor suspen-
 date
 și insistența piramidelor
 clasa mea-i Sfynxul și enigma Sfynxului
 am construit vechea Grecia
 Roma
 teatre întinse
 toți s-aruncau cu patimă la jocuri
 eu cîntam

VESEL SE LEGĂNA ARȚARUL VARA
 ȘI FRASINUL
 AROMEȘTE SPERANȚA ÎN NARI
 MIREASMA DE CÎMP ÎNVERZIT

am făcut din iubire și ură istoria
 pe care o-nvăță puștii acum
 i-am dat steagul înalt
 vesel se leagă arțarul și frasinul vara
 aromește speranța în nări mireasmă de cîmp în-
 verzit

*Zonă*

dedesubt crîngul de salcîmi desfrunziți
 cuprul tînăr al toamnei
 stăm să cădem pe lespezi de plumb
 soarele-n declin proiectează cearceafuri de lumină
 pe zidul din dreapta
 ciment aurit
 geamuri strălucitoare
 vîntul joacă o salcie-n ploaia de raze
 trec bicicliști luminoși
 așa dintr-o dată-n ora după-amiezii
 plăcută rostire de cuvinte
 veacurile omenirii dispuse în ordine
 pe pata-nsorită-n marginea parcului

Imun

cel care scrie poeme ziua și noaptea
 stăpîn al vieții nu mai puțin
 asanează mlaștina împădurită
 fără vociferări se exprimă
 imun nu adoarme
 sigur de rătăcire plantează
 coroane sferice
 calm ordine echilibru
 rătăcire printre nenumăratele figuri fără număr
 spre a stabili
 numere limbaje
 apoteoze cotidiene

„De revistele studențești mă simt legat sufletește...”

— Interviu cu MARIN SORESCU —

Rep. Ce ar reprezenta pen-
 tru Dvs. o revistă studențească,
 dacă debutul Dvs. este legat
 de o revistă studențească?

M.S. — De revistele studen-
 țești mă simt legat sufletește.
 „Viața studențească”, pe vre-
 muri, a fost singura revistă
 destinată studenților; ea mi-a
 publicat multe din primele
 încercări, iar apoi, cu puțin
 efort, m-a adus din Iași, în re-
 dacție la București. Timp de
 doi ani, ca redactor, am fost
 în institutele de învățămînt
 superior scriind despre studen-
 denți. Acum există publicații la
 fiecare, posibilitățile de lan-
 sare sînt mult mai mari; cred
 că acesta e un lucru extraordi-
 nar pentru toți acei care vor
 să se dedice scrisului. Import-
 tant este ca revistele studen-
 țești să fie o oglindă a vieții
 studenților.

Rep. — Știm că vă bucurați
 de o largă priză la public. Prin
 ce considerați că ați reușit să
 realizați aceasta?

M.S. — Nu mi-am propus în
 mod deliberat să am priză și
 să devin popular. Mă bucură,
 desigur, foarte mult că întâl-
 nesc oameni, mai ales tineri,
 care au măcar o pagină în-
 doită din cărțile mele. Mi-aș
 ura să nu-i dezamăgesc și să
 nu mă îndepărtez de ei.

Rep. — Care este rolul ideii
 în poezia Dvs.? Considerați că
 ridicarea la idee implică riscul
 pierderii lirismului pentru
 poezie?

M.S. — Nu consider că ridi-
 carea la idee ar suge prea mult
 din magma confuză a lirismu-
 lui. Cred că dimpotrivă ar
 ajuta-o să se închege mai in-
 candescent.

Rep. — Știm că recente
 traduceri din poezia Dvs. au
 fost bine primite peste hotare.
 Prin ce considerați că reușiți
 să vă faceți acceptat și apre-
 ciat în străinătate?

M.S. — Mi-au apărut cărți
 în unele țări — așa cita — Ju-
 goslavia, Polonia, Ungaria,
 R.F.G. Peste tot primirea lor
 nu a fost, așa zice, cu nimic
 mai deosebită de primirea pe
 care le-a făcut-o, primul, pu-
 blicul românesc. Cred că există
 un interes real acum pentru
 poezia românească în lume.

Rep. — Care este relația din-
 tre teatrul și poezia Dvs.? Este
 teatrul Dvs. numai un text li-
 terar?

M.S. — Nu! Cred că teatrul
 meu e scris pentru scenă. Bine-
 înțeles, montarea ar necesita o
 viziune aparte avînd în ve-
 dere particularitățile teatrului.
 Uneori teatrul meu e liric,
 alteori e teatru pur și simplu.
 De multe ori impulsul inițial
 ține însă de lirism.

Rep. — Care este locul pa-
 rodiei în creația Dvs.? Ce cre-
 deți că merită să fie parodiat?

M.S. — Parodia pe care am
 scris-o s-ar încadra mai de-
 grabă în cel de al treilea sec-
 tor de activitate pe care-l prac-
 tic, acela al exegezei și criticii
 literare. Critică literară în pil-
 de — după formula obișnuită.
 Bineînțeles nu am putut re-
 nunța la tentația de a fi eu
 însumi poet și multe zone se
 încadrează în sfera poemelor.

Rep. — Ați vizitat recent
 America. Ce crede un poet ro-
 mân despre S.U.A.?

M.S. — Este vorba despre o
 lume într-adevăr nouă, rămasă
 încă de la Columb și, așa zice,
 pînă la mine, care am desco-
 perit-o ultimul... Rezultatul
 investigațiilor se va vedea
 dintr-o carte pe care intențio-
 nez s-o scriu. Am publicat în
 „România literară” un poem
 intitulat „Nevermore”, care ar
 fi concluzia acestei cărți. Al-
 fel, ca și despre morți, despre

America, care este atît de de-
 parte, numai bine.

Rep. — Perioada copilăriei
 își lasă ades pecetea pe crea-
 ția artistului, mai mult sau
 mai puțin descifrabil la prima
 vedere. Am vrea să știm dacă,
 în creația Dvs., copilăria de pe
 meleagurile Olteniei are ceva
 de spus.

M.S. — După o vizită pe care
 am făcut-o recent în America,
 unde am văzut o monstruozi-
 tate de industrializare, am
 simțit nevoia să scriu despre
 satul românesc, adică să mă
 întorc la origini. Scriu acum o
 carte despre satul în care
 m-am născut și care va cu-
 prinde impresiile mele pînă la
 vîrsta de șase ani. De fapt o
 parte le-am publicat în revista
 „Lucașul”. Cartea se va
 numi *Pielea de pe cîmp*.

Rep. — Există încă, din pă-
 cate, ideea falsă că o facul-
 tate ar putea să împiedice în-
 tr-un fel existența poetului.
 V-am ruga să precizați că nu
 există nici un fel de poezie
 fără cultură, că în epoca mo-
 dernă poetul trebuie să fie un
 om de o cultură deosebită,
 sistematică.

M.S. — În general e foarte
 greu să faci ceva fără cultură
 și să fii profesor de literatură
 fără să-ți placă să citești, să
 afli ce a mai apărut nou. În
 general cei care citesc sînt și
 virtuozii scriitorii, cititorul avînd
 totdeauna sentimentul că ar
 putea să scrie mai bine. La
 ediția a doua a volumului
Singur printre poeți am pus un
 motto din Caragiale, care suna
 așa: „Cel mai greu lucru pen-
 tru românul care știe citi e să
 nu scrie”. Dar pe lîngă partea
 aceasta puțin umoristică, do-
 rința de a scrie e foarte fru-
 moasă.

Interviu consemnat de
 ION CIOLĂNESCU

IMPOSIBILELE

Nu este chiar atît de ușor
 să taci, să taci atunci cînd
 n-ai nimic să spui. Nimănui.
 Am să regret întotdeauna că
 am tăcut. Cînd? Atunci și in-
 ainte de tunci, și mîine și
 ieri. Am să rămîn într-o zi să
 fac bilanțul tăcerilor. Tăcerile
 mele și ale altora. Este ușor
 să uiți ce-ai vorbit cîndva, în-
 tr-o zi ca toate celelalte. Dar
 tăcerea aceeași zile îți rămî-
 ne undeva trează și n-o poți
 pierde și nici arunca. Fiecare
 om are tăcerile lui împlinite
 și neîmplinite. A mea este ne-
 împlinită, poate cea mai ne-
 împlinită tăcere din lume. Da-
 că m-ar auzi cineva ar rîde
 pentru că nu m-ar înțelege.
 Întotdeauna tăcerile sînt neîn-
 țelese. În după-amiaza aceea
 toate erau mute, blazate, pî-
 nă și ploaia tăcea. Tramvaiul

în care ne-am urcat era pus-
 tiu. Într-un colț o bătrînică își
 număra niște bani mărunți. Îi
 număra în gînd. De obicei bă-
 trîniile cînd își numără banii fi
 numără șoptind încet. Ne-am
 așezat și am început să pri-
 vim afară zbenguiala lumini-
 lor prin geamul șiroind am ui-
 tat de tine. În tramvai gîndul
 îmi este foarte activ. Am co-
 borît. Străzile erau adevărate
 benzi rulante pe care lunea-
 cau oamenii ca niște păpuși
 automate. Și oamenii erau gro-
 zav de veseli, aproape toți, nu
 se știe de ce. Vorbeau unii
 mai tare, alții mai încet. Mi
 se păreau caraghioși în neîntre-
 ruptul maraton verbal. Te-ai
 însuflețit și tu. Și-ai început
 să-mi spui că plouă... că plouă

frumos... că nimeni nu s-a-
 ștepta să plouă... că la voi
 de obicei pe vremea asta nin-
 ge... că atunci este mai frig,
 mai interesant, mai poetic, mai
 alb, mai... Mă plietissem să
 te ascult. Eu tăceam cu încă-
 păținare. Un copil blond cu
 nasul roșu nu voia să se ur-
 nească din fața unei vitrine
 cu jucării. Mama, o femeie
 mai în vîrstă, îl trăgea în za-
 dar de mîna. Am ajuns în ga-
 ră în sfîrșit. Trenul venea
 peste un sfert de oră. Nu-mi
 place să aștept în gară și nici
 în altă parte. Eram în fața
 ghișeului de bilete. Îmi venea
 să pîng că ne despărțim. Plî-
 geam în mine că plec. Nicio-
 dată nu plîngeam cînd plecam.
 Totdeauna mă bucura pleca-
 rea, indiferent dacă mă întor-
 ceam sau dimpotrivă. Un băiat

ADINA PANI

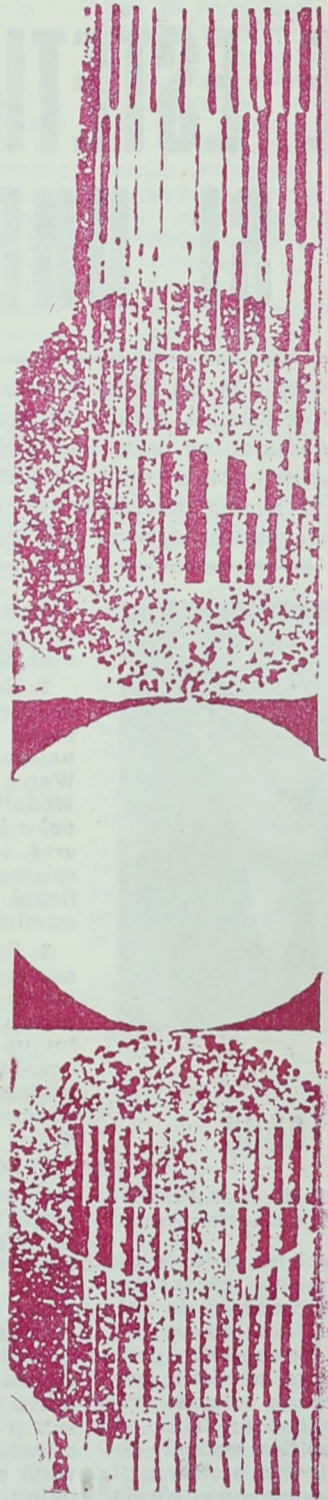
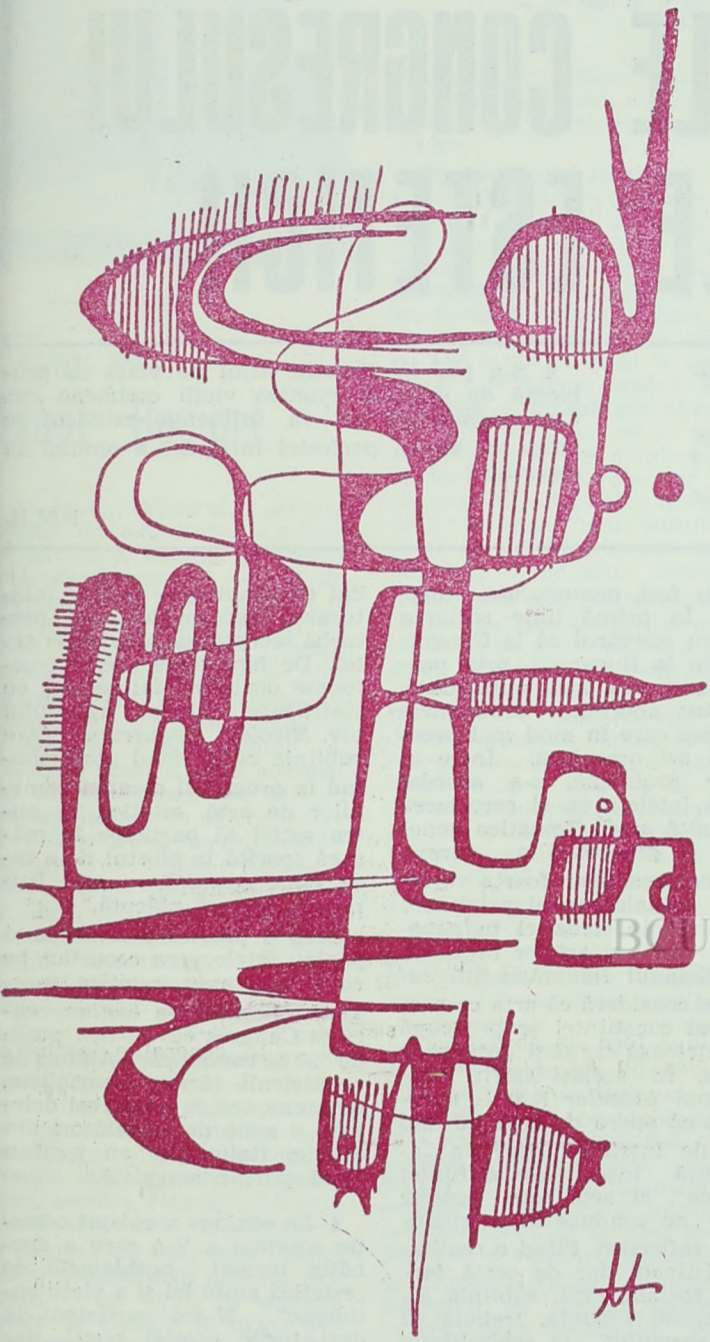
Anotimpuzi de țară

trăiesc în drumuri de munte
 în toamna despletită pe marle
 oceane,
 cu oamenii trăiesc orele verii,
 anotimpuri senine de țară
 petrec umerii mei, senini,
 flexibili ca ramura de lună,
 și port pe gură lianele de sori,
 pîrguite liane ca strugurii cu
 brumă,
 de atîtea ori toamna își scutură
 stelele și leasă ca frunzele
 pe pămînt,
 să găsească țaria de țară, străbună.
 Cu secole pe gene și Ana-doamnă
 pe suflete, sînt marile oceane
 de oameni
 ascult bucurată pe drumuri
 de munte, cum iarba e sunetul
 țării.

VIRGIL BRADIN

Definiția pămîntului

Din drumurile acestea și-a luat Brâncuși
 credințele,
 A luat zborul și oboselile anilor
 Punîndu-le pe o coloană înfinită
 Ca dreaptă mărturie a pămîntului nou,
 A pămîntului tău, omule, a pașilor tăi
 Plini de cutezanță și încercare
 Plin de iubire și datorie pentru lucruri și fapte
 Pentru cîteva ore lingă furnalul reșițean
 Și cei cîțiva mii de kilowați de pe Argeș
 Ce au trecut întii prin palmele tale, omule,
 Omule de azi, om al pămîntului meu,
 Al țării mele mărețe și bune,
 Și al credințelor noastre de tineri comuniști.

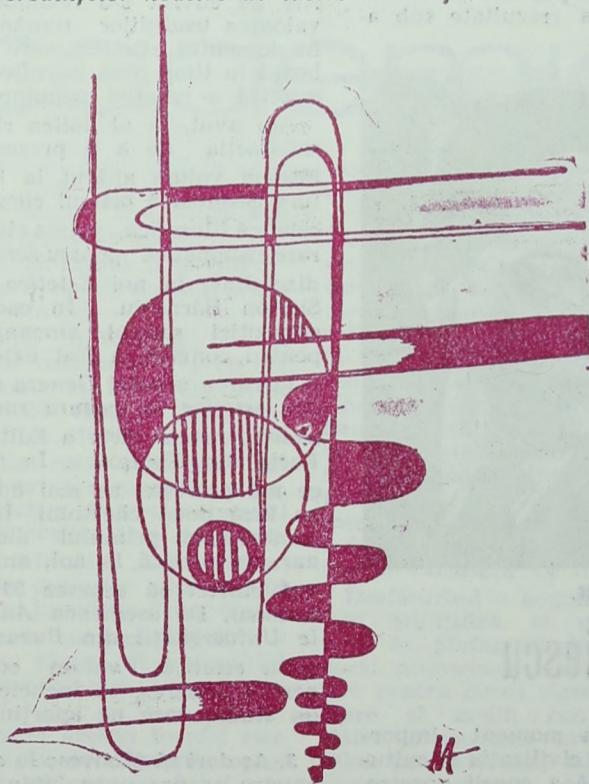


TĂCERI

cu un palton prea gros pentru vremea aceea s-a năpustit înaintea noastră la rînd. Tu, politico, ai mai lăsat și un domn cu ochelari înaintea. Nu de mult așa ceva m-ar fi înfuriat, dar atunci nu-mi păsa dacă voi lua bilete, dacă va veni trenul, dacă voi avea loc la geam sau dacă nu voi pleca deloc. Mi-ai spus atunci... Asta de obicei nu se spune în gară. Aveai ochii înroșiți, erai și la față puțin imbușorât și te simțeam puțin nervos. Gara a început să fugă de mine departe, cu tot cu bilete și tren. A venit întrebarea ta: „Ce-ar fi să mai rămii? Ai timp destul Nu pleca încă...” Mi-a revenit în mine copilul

blond pe care femeia, exasperată îl trăgea de mîină și care se smucea. Avea un chip rău. Era și el încăpăținat... Am tăcut. M-am urcat în tren și nu-mi ardea deloc să plec, mi-ai spus cuvintele banale ale tuturor gărilor, aveai un zîmbet ciudat de strîmb și-un glas nefiresc. Îmi venea să rîd și de fapt plîngeam nevăzută. Apoi trenul a plecat. A PLECAT---tu n-ai mai spus nimic... Tăcerea mea rea se despărțea de zîmbetul tău mirat, de tăcerea ta bolnavă. Straniu, dar și tăcerile se pot despărți. De obicei, tăcerile nu se mai întîlnesc niciodată!

TEANA ȘERBANESCU



SIMONEL BUCUR

Cîntec

Un copil cu părul bălat
 Legîndu-se cînta:
 „Iarba crește
 Vrînd nevrînd,
 Florile soarelui umede
 Se piaptănă,
 Stelealbaste și rare
 Se cheamă,
 O, cîte munci
 Au crescut în acest timp.”

ȘTEFAN APENESCU

Simboluzi

PATRIE-cuvînt dogoritor
 dezgheată și înaltă
 seva în arbori
 umflă mugurii
 ce plesnesc
 în flori multicolore
 pline de rod.
 COMUNIST-vînt ce scutură
 florile răului
 solzi de salcîmi
 din văzduhul
 de toamnă.

TREI PARTICIPANȚI LA CONGRESUL INTERNAȚIONAL DE ESTETICĂ DESPRE LUCRĂRILE CONGRESULUI ȘI UNELE PROBLEME ALE ESTETICII

1. Ați participat la cel de-al VII-lea Congres Internațional de Estetică, găzduit de țara noastră, unde s-au dezbătut pe larg cele mai diverse aspecte ale esteticii într-o confruntare deschisă, a unor concepții adesea divergente. Ce înseamnă pentru dumneavoastră, în urma unei manifestări

de proporțiile acestui Congres Internațional, Estetica și care este viitorul ei ?

2. Pe ce poziții v-ați situat în comunicarea prezentată în cadrul secției din care ați făcut parte ?

3. Care a fost ecoul teoriilor estetice marxiste la Congres ?

4. S-a pus în discuție stilul de viață ca problemă de estetică, estetica vieții cotidiene etc. Cum considerați că va influența estetica pe viitor în sensul perfecte integrări a omului în societate ?

P.M.H.



PROF. DR.

Victor Iancu

Șeful catedrei de literatură universală și teoria literaturii :

1. Îndeletnicirile mele de estetică sînt foarte vechi; ele datează de aproape 50 de ani. (În orice caz, sînt 50 de ani de cînd am descoperit, pentru mine, știința esteticii). Astfel e firesc ca un congres, oricît de important ar fi el, să nu poată modifica vederile pe care le am despre o știință, și mai ales despre una, căreia i-am închinat cea mai mare parte a activității mele spirituale. În orice caz, ceea ce am constatat cu prilejul Congresului din București și ceea ce consider demn de semnalat, este întinderea tot mai mare pe care începe s-o primească estetica. Ca mișcare științifică, ea nu se mai limitează la omenii stricte specialități, care, după cum se știe, reprezintă o preocupare, în primul rînd, filozofică ci tinde să-i includă din ce în ce mai mult și pe istoricii de artă cu preocupări teoretice, precum și pe istoricii literari de asemeni cu interes pentru latura teoretică a disciplinei lor. Insuși președintele activ al Comitetului internațional de estetică, Joseph Gantner, un elvețian, este istoric de artă; el a deținut timp îndelungat catedra pe care un veac mai înainte ilustrase celebrul Jacob Burckhardt, întemeietorul științific al conceptului „Renașterii” (*Renaissance*). Secretarul general, atît de activ, al Comitetului internațional, este olandezul Jan Aler, un istoric literar. Dintre personalitățile fruntașe ale grupului german, Heinrich Lützel, autorul atîtor lucrări de estetică și filozofia artei, este la bază tot istoric de artă.

Aceasta dovedește extensiunea pe care o ia estetica în domeniul științelor umane.

2. Eu am avut o comunicare prezentată în limba germană și intitulată *Fundierungsmodalitäten ästhetischer Werte im Kunstwerk*, adică *Modalități de fundamentare a valorilor estetice în opera de artă*, care a fost concepută în spiritul fenomenologiei, valorificînd puncte de vedere ale esteticii marxiste.

3. Ecoul teoriilor estetice marxiste a fost la congres destul de larg. S-a manifestat din partea multor participanți străini un interes viu și o incontestabilă deschidere pentru problemele esteticii marxiste și cu deosebire pentru soluțiile ei

4. Personal, nu sînt adeptul esteticii normative. Consider estetica ca o știință axiologică, dar nu și normativă. Axiologică și normativă e numai etica. Eu nu cred că cineva poate deveni artist mai bun, cunoscînd știința esteticii. Cred însă că, înarmat cu asemenea cunoștințe, el poate înțelege mai bine arta și frumosul, și astfel poate dovedi și o atitudine mai pozitivă față de viață și societate. Influența esteticii în semnul unei tot mai adecvate integrări a omului în societate reprezintă însă un proces lent și nu chiar rectiliniu, de aceea socot că este greșit a se aștepta din partea unui congres rezultate sub acest raport.



CONF. DR.

Ion Iliescu

1. Într-un moment important pentru civilizația și cultura spirituală a epocii noastre,

s-au reunit la București, esteticienii a peste 30 de națiuni pentru a delibera asupra artei și esteticii, a esteticii privitoare la viață și la ambiția socială, a esteticii filozofice sau a diferitelor ramuri de artă, toate supuse unei continui procesualități.

2. Ca răspuns la întrebarea d-voastră voi stărui în câteva cuvinte asupra aportului personal la acest eveniment. În comunicarea prezentată acolo, m-am străduit să arăt ce trebuie să fie și să nu fie istoria esteticii, relevînd principiile noi ale sale dar mai ales îndelungatele tradiții ale esteticii românești. În vederile noastre istoria esteticii nu se poate opri numai la istoria doctrinei, ci va trebui să pătrundă în analiza care constituie esența doctrinei. În fond, un sistem de estetică reprezintă obiectivarea în formă teoretic-organizată a unor concepte, idei, teze, dar și idealuri, intuiții, stări de spirit ale epocii, într-un cuvînt conștiința estetică. Această concepție permite cercetarea în adîncime a tradițiilor esteticii românești, începînd cu cele dintîi nucleee de reflecție estetică și trecînd de la cunoașterea estetică la conștiința cunoașterii estetice, pînă în epoca noastră. Sînt bucuros că în dezbaterile și lucrările de cuvînt s-a recunoscut valoarea tradițiilor românești în domeniul esteticii, care coabază în timp pînă la reflecția estetică a creației populare.

Am avut, în al doilea rînd, satisfacția de a fi prezentat într-un volum apărut la Editura Științifică primul curs de estetică filozofică, prima elaborare sistematică pentru această disciplină, la noi *Estetica* lui Simion Bărnuțiu. În cadrul expoziției special amenajată pentru congres, a fost expusă și lucrarea noastră *Geneza ideilor estetice în cultura românească*, prima carte a Editurii Facla din Timișoara. În ceea ce mă privește, aș mai adăuga încă două chestiuni. Între colaboratorii primului dicționar de estetică la noi, am avut cîștig să semnez 33 de termeni. De asemenea *Analele Universității din București seria estetică*, volum editat pentru congres, se încheie cu un studiu care ne aparține.

3. Aș dori să zăbovesc în continuare asupra unor fapte ca-

re au fost recunoscute unanim. În primă linie remarcă pentru adevărul că la Congresul de la București, prin participarea cea mai numeroasă, au fost abordate problemele estetice care în mod real preocupă azi omenirea. Între aceste probleme, s-a acordat toată înțelegerea și cercetarea cuvenită artei. Tematica generală și generoasă a permis prezentarea unor foarte variate și actuale opunii privitoare la domeniul creației în general, a artei și artelor în speță. Esteticianul *Imamichi* din Japonia consideră că arta ca produs al conștiinței se preocupă să înțeleagă dar să și anticipeze viața. În același spirit, esteticianul *Lützel* R.F.G., apreciază că opera de artă nu mai trebuie înțeleasă doar ca „aparență înșelătoare a ființei umane”, ci arta este creație care „ne conduce la o fructuoasă reflecție”. Fiind o realitate distinctă dar de certă factură socială, arta, sublinia *Șt. Moravski*, Polonia, trebuie să fie „receptivă la schimbările radicale proprii epocii noastre”. Firește, că această receptivitate a primit accente foarte variate. În timp ce *Teddy Brunius* (Suedia) crede că arta epocii noastre „trebuie să fie strîns legată de tehnologie” dacă vrea să fie „folositoare omului”, *Gianni Vattimo* (Italia) socotește că „artistul trebuie să rămînă în strînsă legătură cu tensiunea socială a epocii lui”. De asemenea, dacă de exemplu *Mikel Dufrenn* mărturisește preocuparea pentru problema cum ar putea ajunge la „o artă care să nu fie artă pentru mase, ci artă de masă” și tot el într-o conferință interesantă vorbea despre arta revoluționară dar și despre revoluția artistică, esteticianul mexican *Adolfo Vasquez* a pledat pentru „o artă născută sub semnul neliniștilor revoluționare” atrăgîndu-ne atenția să nu „confundăm revoluția artei cu arta în revoluție”. Într-un fel sau altul toți participanții s-au preocupat de o artă viguroasă, de apropierea artelor de realitățile contemporane, de o creație a epocii și oamenilor săi. În această direcție *M. F. Ovsianicov* U.R.S.S. mărturisea „problema omului, mereu actuală, menține arta pe făgașul căutării noulor modalități și tehnici de exprimare a umanului”, după cum și venerabilul estetician *Harol Osborne* (Anglia) a ple-

dat cu convingere pentru înlăturarea fenomenelor care „perturbă receptarea adevăratei arte”. De fapt toate aceste fructuoase dezbateri întemeiază cu justificare ideile mesajului tov. *Nicolae Ceaușescu* care sublinia că în fond „contribuind la progresul creației oamenilor de artă, estetica va putea astfel să participe în măsură sporită la efortul de a face viața oamenilor mai frumoasă și mai plăcută.”

Încă o precizare importantă pentru înțelegerea ecourilor pe care le-a avut estetica marxistă: România a fost prezentă la Congres cu nu mai puțin de 90 de comunicări. Alături de esteticienii țării socialiste, de asemenea cu numeroși delegați, o serie de cercetători din Mexic, Italia etc. au avut o clară poziție marxistă.

4. La congres a existat o secție specială a V-a care a dezbătut tocmai problemele de „estetica ambianței și a vieții cotidiene”. N-am participat la dezbaterile acestei secții, dar știu că aici s-au purtat discuții interesante privitoare la estetica produselor de serie, la estetica industrială a designului și estetica activității cotidiene și a celei ambiante, dar mai ales problemele noi privitoare la estetica și direcțiile moderne ale arhitecturii, esteticii muncii sociale, esteticii centrelor și a periferiei, a stilului de viață ca problemă estetică în cadrul revoluției tehnologice etc. N-au lipsit nici dezbaterile privitoare la conceptul artistic asupra lumii, arta și prognoza arta și societatea, estetica experimentală, estetica educației și rolul mare al esteticii în toate formele de învățămînt, estetica cercetării științifice etc. După opinia mea cea mai importantă problemă a ambiției estetice rămîne *omul real* care viețuiește și aspiră la anumite frumuseți materiale și sufletești. Cred că estetica poate contribui efectiv la educarea unui ideal în care oamenii prin natura armonioasă a relațiilor sociale ale comunismului și prin conduita și creația personală să înlăture multe din aspectele urite ale egoismului, parvenirii, abuzurilor, fățarniciei etc. Creația, cultura, arta, estetica își găsească rațiunea numai în raport cu frumusețea spirituală a omului pe care va trebui să-l modeleze în spiritul celor mai nobile idealuri ale umanismului nou.

Congresul de Estetică

problema criteriilor de apreciere, la actualitatea cercetărilor teoretice și istorice asupra artei etc.

Ce înseamnă *estetica*? Ar trebui definită ca teorie a activității eficiente, de creare și receptare, în domeniul artei. Reacția de satisfacție sau de insatisfacție a omului în fața oricăreia din creațiile sale este un act de apreciere în raport cu idealurile pe care le urmărește. Problema creării unor anumite structuri ale obiectelor, a structurilor ce se bucură de o apreciere maximă din partea societății, decurge din premiza că activitatea de creație se situează, prin rezultatele ei, pe diferite trepte de adevare, atinse prin autoperfecționarea sistemului eficient. Caracterul perfectibil al omului conferă o orientare ascendentă tuturor subsistemelor la care participă ca element activ. Ritmii evoluției sale ascendente este în raport cu claritatea telurilor sale: a optima înseamnă a dispune de capacitatea adevărată la scopuri. De aici prioritatea idealurilor. Pentru cei lipsiți de idealuri dinamici obiectiv primește un caracter descendent.

Așadar, obiectele create de om prezintă însușiri corespunzătoare menirii lor. Conștientizarea, în sensul cel mai larg, a comportării creatorului în toate fazele procesului de creație este un proces istoric deosebit de complex, cu numeroase aspecte încă incomplet sesizate. Progresul activității presupune descompunerea acestui proces în vederea analizei și evaluării critice, a stabilirii funcției specifice fiecărei componente, a stabilirii condițiilor de funcționalitate optimă a factorilor cu acțiune pozitivă în realizarea sistemului. Pentru domeniul artei, atari sarcini îi revin cercetării estetice. Estetica militantă constituie o formă specifică a strategiei sociale; ea vede în idealurile estetice ale diferitelor epoci expresii ale comenzi sociale a acestor epoci; telurile diferen-

telor opere sînt forme individualizate, specifice, ale comenzi sociale așa cum aceasta a fost înțeleasă și însușită de creatorul de artă; succesiunea istorică a operelor reprezintă un lanț de răspunsuri pe care divizii sau colectivele le-au dat unor nevoi spirituale izvorite din confruntările omului social, inclusiv, firește, din confruntările sale cu natura. Tipul de creator mai mult sau mai puțin dezinteresat de atitudinea receptorului față de artă constituie una din exercențele „moderne” pe trupul artei. Teoriile științifice orientate spre eficiența maximă a activității pun însă în lumină, cu toată tăria, rolul și importanța receptorului, a beneficiarului, în determinarea valorilor de diferite tipuri, ce apar în sfera creației de orice fel. Rolul de reglator, pe care îl are publicul în sistemul artist-operă-receptor este multilateral, cuprinzînd orientarea tematică, ideologică, tipologică, arhitectonică, lingvistică etc precum și criteriile de apreciere, nivelul exigențelor, ierarhia valorilor asupra cărora urmează a se concentra sistemul efector. Oricît ar părea de ciudat acest lucru pentru orientările estetizante, rolul hotărîtor în creația literar-artistică revine nu artistului, ci societății în mijlocul căreia s-a născut și sub ale cărei impulsuri lucrează. Intensitatea acestui impuls, respectiv măsura interesului social pentru artă, stîmulează sau frînează dezvoltarea fenomenului. Dezbaterea unui atare complex de probleme a fost una din sarcinile congresului. Esteticienii marxisti din țara noastră și din alte țări au adus prețioase contribuții la elucidarea relațiilor diverse ale sistemului artă cu factorii receptorii, cu publicul sau cu mandatarii săi în aprecierea artei criticii. S-a subliniat, din diferite perspective, necesitatea ca artistul să cunoască aspirațiile maselor, să respecte și totodată să influențeze aceste aspirații în ceea ce

ele au mai autentice, pornind de la idealurile umanității tot mai conștiente de posibilitățile sale de orientare ascendentă; s-a subliniat de asemenea necesitatea unei viziuni dinamice asupra receptării artistice: publicul este omogen și divers, atît pe planul sincroniei cît și pe acela al diacroniei; fiecare subiect receptor evoluează continuu și discontinuu, dezvoltarea sa firească avînd loc nu paralel, ci concomitent cu dezvoltarea artei și interdependent cu diferitele curente de idei ale epocii. De aici înalta răspundere a tuturor celor ce activează în domeniul ideologic. Nu întîmplător ideile de sociologia artei s-au bucurat de atenția participanților la congres, atît în comunicări, cît și în intervențiile la discuții. Trebuie desigur continuate cercetările cu privire la diversele componente — lingvistice, psihologice, sociologice, filozofice — care determină dinamica fenomenului literar-artistic, dinamica laturii artistice a tuturor creațiilor materiale și spirituale ale omului, a relațiilor interumane, a importanței omului în toate împrejurările vieții.

Este necesar să ne amintim, cu atari prilejuri, că dimensiunea estetică este o invariabilă a activității umane: omul, se știe, creează și după legile frumozului, iar limbile au expresii adecvate pentru a-i aprecia, pozitiv sau negativ, dintr-o perspectivă estetică, toate manifestările: o realizare științifică este *grandioasă, măreață, o faptă este sublimă, nobilă, splendidă, admirabilă, superbă* un simplu gest poate fi *amabil, elegant, gentil, distins, ales, grațios*, chiar o organizare, o structură abstractă, poate fi *armonioasă, superioară, desăvîșită* etc. Dacă am privi toate sinonimile unor atari calificări, precum și calificările opuse, antonimice, am observa ce paletă uriașă de culori și nuanțe cunoaște limba pentru a exprima reacția estetică a vorbitorului față de

om, față de mediul său ambiant, de cele mai variate rapoarte în care intră cu semenii. Estetica va avea un rol tot mai însemnat în societatea socialistă; după satisfacerea nevoilor imediate, vitale, a oamenilor de pretutindeni, societatea va accentua preocupările pentru realizarea frumozului, va dezvolta tot mai multă fantazie în a dimensiona estetice obiectele (luăm acest termen în accepția sa cea mai generală).

2. În intervențiile la discuții, am apărut, ca și alții cercetători marxisti, statutul științific al esteticii, importanța principiilor orientative în activitatea de creație și de analiză a creației. Principiile sînt expresii, pe planul conștiinței cunoșcătoare, ale legităților și laturilor esențiale ale realității. Extrase prin generalizarea unor cunoștințe cu valoare de adevăr obiectiv, principiile servesc drept fire conducătoare în activitatea teoretică și practică. Ele sînt, se știe, puncte de sosire, nu de pornire, în cunoaștere. Faptul că uneori au fost transformate în dogme este o eroare de metodă, iar corectarea acestei erori nu se poate face pe calea renunțării la orice principii. O estetică întemeiată pe absolutizarea individualului și specificului în artă nu este antidogmatică, ci se află, pur și simplu, în afara cunoașterii.

În comunicarea pe care am elaborat-o pentru congres am adus argumente menite să înlăture bazele teoretice ale pozițiilor sceptice cu privire la posibilitatea sau realitatea progresului literar-artistic în istoria culturii a umanității. Am adus critici în special următoarelor teze: 1. sistemele artistice sînt incomparabile între ele, ceea ce face ca progresul artistic să nu se poată demonstra; 2. în artă nu există un proces de „învățare”, de acumulare de informație; 3. opera de artă este un „unicat”, astfel încît ea nu se încadrează în nici un fel de tipare generale (iar progresul presupune generalul); 4. există (după Croce și adepții săi) un progres artistic doar în cadrul „ciclurilor progresive”, nu însă și în istoria generală a umanității.



CONF. DR.

Ignat Bociort

1—3—4. Viitorul oricărei forme de activitate, ponderea ei în viața socială, perspectivele de dezvoltare — sînt determinate în mod obiectiv de locul acestei activități în cadrul complexului de factori mențiți să contribuie la optimizarea condiției materiale sau spirituale a omului. A concepce o estetică „independentă” de funcțiile sociale, clar conturate, ale artei este tot atît de puțin rațional ca și a concepce fîntini și livezi menite exclusiv decorului. Într-o epocă în care omul își raționalizează întreaga activitate, o asemenea concepție asupra artei și a esteticii constituie în sine simptom a arman, necorigibil prin simpla seriozitate contemplativă cu care îl vor privi mulți specialiști, deoarece fenomenul, se știe, are cauze mult mai adînci. Discuția despre viabilitatea esteticii și a artei este lipsită de obiect. Pentru noi, cercetătorii marxisti, aceasta este o falsă problemă și nu este de mirare că la congres nu s-au spus lucruri noi și esențiale în această privință. Am avut, în schimb, multe de cîștigat în urma discuțiilor purtate în jurul esteticii funcționale, eficiente, în secțiile întii, a treia, a patra și a cincea. Volumul „Abstracts” cuprinzînd rezumatele comunicărilor, oferă numeroase și prețioase sugestii cu privire la relația *artist-critică-public*, la

academica

Născut în anul 1907 în com. Alma, jud. Sibiu, prof. dr. Ștefan Binder și-a făcut studiile primare și medii în București, la Liceul „Gh. Șineai” unde, printre alți dascăli, preda și Ion Slavici.

Studiile universitare — în filologie romanică și germană — urmate la Paris și Berlin între 1925—1932 îi oferă prilejul de a studia de a audia cursurile unor profesori de seamă, printre care Spranger, Camillscheg, Petersen. În anul 1932 își susține teza de doctorat — intitulată „Copil, băiat, fată, în graiurile din nordul spațiului lingvistic daco-român. Cercetare onomasiologică” — în urma căreia primește titlul de doctor cu mențiunea „Cum laudae”.

Valoarea acestei lucrări este atestată și de referirile competente pe care le fac Iorgu Iordan și Al. Philippide.

Continuînd cercetările pentru

care simte o pasiune statornică, efectuează în anii 1936—1937 călătorii de studii la Dijon, Grenoble și Paris — rezultatul investigațiilor fiind concretizat în studii și comunicări.

Carierea didactică o începe în anul 1933 ca profesor de limbi străine la București, apoi Gheorghieni și Timișoara. Din anul 1956 este șef al catedrei de limbi străine din Facultatea de filologie. Înființîndu-se Universitatea din Timișoara, este solicitat să conducă Catedra de limbi germanice din cadrul Facultății de filologie.

Desfășurînd o bogată activitate științifică și didactică prof. dr. Ștefan Binder a elaborat numeroase manuale școlare pentru elevii claselor primare și medii contribuind astfel la așezarea învățămîntului pe baze noi, științifice. Pasiunea pentru cercetarea amplă este materializată, între altele, prin publicarea în 1967,

în „Revista de pedagogie”, a unui compendiu al istoriei pedagogiei românești.

În cadrul facultății a editat cursuri de fonetică și lexicologie a limbii germane. Prof. dr. Ștefan Binder s-a afirmat ca o prezentă vie în paginile ziarelor și revistelor de limbă germană și română.

În ultimul timp ziarul timișorean „Neue Banater Zeitung” a publicat 150 de articole ce vor fi reunite în volum — tratînd despre literatura de limbă germană din România. Numit în acest an profesor consultant, prof. dr. Șt. Binder este în continuare prezent în viața științifică a facultății și a Universității, exemplul său constituind o pildă vie pentru studenții și cadrele didactice ale Facultății de filologie.

Urăm tov. prof. dr. Ștefan Binder multe succese în activitatea pe care o desfășoară în viața științifică și culturală.



Prof. dr. ȘTEFAN BINDER

Revista „Forum” își propune, începînd cu acest număr, să înfățișeze studenților noștri portrete ale profesorilor de prestigiu din Universitatea noastră. Deschidem această serie cu imaginea personalității Prof. dr. ȘTEFAN BINDER

ABECEDAR PLASTIC II:

TENDINȚE ȘI ORIENTĂRI IN ARTA MODERNĂ

(Incercare de ghidaj)

„Dragostea este cu atât mai ardentă cu cât cunoașterea este mai perfectă”
Leonardo da Vinci.

Sfârșitul secolului al XIX-lea și mai ales începutul secolului XX au fost terenul unor experiențe complexe în domeniul artelor plastice, care au dus la schimbări spectaculoase în privința concepției, viziunii și mai ales a limbajului artistic.

— Ce cred despre lumea în care trăiesc, ce văd și cum văd, și în special cum se exprimă, au fost întrebări la care au răspuns în mod diferit o serie de artiști.

— Redarea realității exterioare, redarea „realității” interioare sau a „niciunei realități” a însemnat totodată și o mare varietate tematică, o sumedenie de noi experiențe, procedee și tehnici.

— În abordarea și realizarea diferitelor probleme puse, adeseori s-a pornit și de la cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii și în acord cu noile date ale acestora.

— Dar pe lângă toate realizările de prestigiu născând arta nu a fost mai plină de prestigiu surdități, ca în ultima parte a secolului XX, în țările capitaliste, fenomen strâns legat de modul de viață și de felul de a gândi a sistemului imperialist.

— A fi modern înseamnă a fi contemporan.
— A fi contemporan înseamnă cunoașterea realităților și imperativelor prezentului, dar și a celor ce au fost înaintea noastră.

— De aici... să nu uităm că „Salonul refuzaților” (punct important pentru arta modernă, a fost la anul 1863 (au trecut deja — 109 ani de la această dată), iar primul salon al „Impresioniștilor” a fost la anul 1874 (mai sînt doi ani și se marchează un nou centenar) și... vorbim încă tot de artă „modernă” (unii înțelegînd prin aceasta contemporană), deși ea a devenit de mult, într-un fel, clasică.

— Și pentru aceasta încercăm acest fir de ghidaj prin complexitatea curentelor artelor plastice, cu modesta speranță de a veni în sprijinul celor ce-și formează o „păreră”, sau emit „judecăți de valoare” în acest domeniu.

— Propunem o schemă de ansamblu, pe nouă pagini, cu succesiunea în timp (aproximativă) și cu interrelațiile dintre principalele curente, ten-

dințe și orientări, încercînd să epuizăm, tot schematic, prima pagină din materialul de ansamblu.

IMPRESIONISM

Termen atribuit după expoziția din 1874 de la Nadar, de Louis Leroy, după lucrarea lui Cl. Monet „Impression” (Răsărit de soare).

— Mișcare de mare amploare însemnînd o adevărată revoluție în domeniul picturii. Consecințe hotărîtoare pentru întregul proces de dezvoltare ulterioară a picturii.

Caracteristici :

— Pictură clară; culori vii; nuanțe deschise; umbre colorate; aplicarea legii contrastelor simultane și succesive (căutările lui Delacroix, Chevreul, Ch. Blanc, Helmholtz etc); aplicarea amestecului optic (nu pigmentar); sacrificarea desenului în avantajul viorației culorii și luminii; pictura în „plein air”; schimbarea viziunii de punere în pagină a subiectului și abandonarea sistemelor clasice; schimbarea perspectivei clasice; folosirea oricărui mijloc pentru sugerarea dimensiunii a 3-a; diviziunea tonurilor.

Sinteză :

— Reprezentarea momentului viu, „clipa care trece”

— Ideal tehnic. (De aici consecințe nebănuite ulterioare).

— Lărgirea considerabilă a domeniului tematic.

Precursori :

— Școala de la Barbizon; Ingres; Delacroix; Turner; Constable; Marea pictură spaniolă; Velazquez-Goya; Artă japoneză; Boudin și Jongkind.

Reprezentanți de frunte :

— Ed. Manet, A. Renoir, Ed. Degas, Cl. Monet, A. Sisley, C. Pissarro, B. Morisot etc. Dispersarea grupului are loc către 1880, împărțindu-se între: impresionisti romantici și impresionisti științifici. De aici: Neoimpresionismul.

NEOIMPRESIONISM/POINTILISM

Termen creat de Felix Feneon și folosit pentru prima dată în revista „L'ART MODERNE” din Bruxelles, în 19 sept. 1886.

Caracteristici :

— Pe lângă cuceririle impresionismului, elemente noi: fundamentarea științifică a cuceririlor impresionismului (disciplină riguroasă științifică); folosirea unui ansamblu nou de procedee în legătură cu tușa, ajungînd în ultimă instanță la „punct” (simbol al momentului), un fel de absolutizare a diviziunii tușei impresioniste; folosirea tuturor tentelor prismei; separarea cromatică în: culoare locală și culoare luminată; reacțiile acestor două tipuri de culori, echilibrul și proporțiile lor (fără degradeuri și fără reflexe sau iradieri); mărimea tușei (punctului) proporțională cu mărimea tabloului.

Sinteză :

— Important este că readuc în plastică cultul pentru formă, volum și ambianță. În plus, semnificația psihologică a liniilor în compoziție: orizontala=calm, liniște, seninătate, echilibru; verticala=vitalitate, optimism (secolate plastic prin culori calde: roșu, portocaliu, galben); linia descendentă=tristețe, depresiune, pesimism, nemulțumire (amplificate prin culori reci: albastru, verde, negru etc.). Peste tot principiul lui Leonardo: „Pictura e cosa mentale”.

— În concluzie aspectul rațional și mai ales decorativ al tabloului, constituind în același timp punct de plecare pentru noi experiențe.

Reprezentanți :

Eroii impresionismului: G. Seurat și P. Signac. Mai aderă: Pissarro, Sisley, H. Petitjean, Maximilien Luce, Lucie Cousturier, Henri van der Velde, Theo van Rysselberghe, Segantini, Prevati etc, dar și Gauguin (în 1886), Lautrec (1887) și van Gogh (1886)—(1888).

NABIS. — termen evreiesc identic cu denumirea de profet.

SINETISM — termen adoptat de grupul care expunea la Café Volpini în 1889 (Gauguin, Bernard, Laval etc). Teoreticianul grupului era Maurice Denis care scria că: sub influența lui Gauguin impresionismul devine sintetism — forme decorative, hieratice, simplificate, deformate și apoi:

Symbolism — adică transpunerea naturii în domeniul inteligenței și imaginației. Sinteză și în domeniul teoriilor despre artă și în probleme de însușire a formei. Artiști animați de neliniște inventivă și creatoare. Unii se preocupă mai mult de imagine decît de tehnică, ca invație, precum și de trăiri lirice, precedînd într-un anumit fel suprarealismul.

CLOISONISM — termen pornind de la tehnica emailurilor cu lamele de metal despărțitoare tre grupuri cromatice vibrante. S-a aplicat grupului de la Pont-Aven, în special lui Gauguin.

Toate aceste mișcări erau mai mult grup de prieteni decît grupări estetice (excluzînd eventual simbolismul, care-și avea corespondență major și în literatură). De reținut, în special grupul format de Paul Sérusier de la Academie Julian (Maurice Denis, Bonnard, Vuillard, Roussel, Ranson, Ibels etc) Grupul descoperit de Gauguin și teoriile sale, la care aderă. Locul obișnuit de adunare era la vestitul Père Tan unde-l vor descoperi și pe Cézanne și pe Gogh. Se mai adună și la sediul „Revue Blanche”, unde era prezent Toulouse-Lautrec și Bateau-Lavoir. ceea ce înseamnă în plus căso (mai ales perioada albastră). La acest mai trebuie amintită contribuția remarcabilă lui Puvis de Chavannes, Odilon Redon, fecu influență a imaginației populare, masiva culație a stampele japoneze cu noutatea vă atît în probleme de desen, de culoare și mai viziunea nouă compozițională (un nou fel de conștientizare și reda spațiului tridimensional, di de concepția perspectivică de tip renascentin apoi grupul ce se forma în atelierul lui Gu Moreau și categoric contribuția grupului „P faeliților englezi” în frunte cu teoreticianu John Ruskin și a executorilor teoriilor Rosetti, W. Morris, J. E. Millais, Watts, B. Jones și M. Brown.

Ținînd pe deoparte de efervescența artistică la începutul secolului, dar și de mișcarea impresionistă, trebuie reținută contribuția grupului încadrat în așa zisa „Școala din Paris”, grupul „La Ruche” și grupul „Naivii primitivi”

ȘCOALA DIN PARIS — definește într-o anumită măsură grupul format, înainte de primul război mondial, la Paris, majoritatea refugiați, care nume ca: Modigliani (italian), Pascin gar, Chagal (rus), Kisling, Gottlieb, Zak, (nezi), Soutine, Max Band (lituanieni), etc. Tot în cadrul „Școlii din Paris” sînt încadrați artiști ca: Picasso, Juan Gris, Van Dongen, Jita, etc. cu activitatea lor de la începutul secolului.

Caracteristici :

— Temperamente individualiste, se apropie mult de factura expresionistă, cu pregnanță lirică, la unii, la alții romantic sau d sîv ori protestatar. La început nu aderă la rețele ce erau în vogă, de exemplu cubism ca mai tîrziu să se încadreze în diferite m cristalizate, sau să se consume în destine prii, alături de mișcări sau grupuri conștî

— Tendința generală de inovare a conținutului și formei în artă.

LA RUCHE — stupul, figurativ aglomerare umană de tip organizat-falanster.

— Grupare paralelă cu „Școala din Paris” cu grupul din „Bateau Lavoir” (Montmartre) Componentii locuiau într-o clădire ciudată, formă de rotundă, construită special pentru artiști de „Père Dubois”, la periferia orașului (aproape de abator), dar în condiții de mizerie.

— În grup, alături de francezi, majoritatea refugiați ruși și italieni, alături de altele naționalități.

— În jurul anului 1908, în grup se aflau: F. Leger, Chagal, Arhipenko, Laurens, Soutine, Megne, Lipschitz, Modigliani, Delaunay, etc. preună cu ei mai pot fi găsiți poezii: J. Cendrars, Apollinaire, Max Jacob, Canu alții.

— Și acest grup se poate încadra foarte bine în cadrul „Școlii din Paris” cu personalități vom găsi mai tîrziu în diferite curente și care-și vor urma destinul lor propriu.

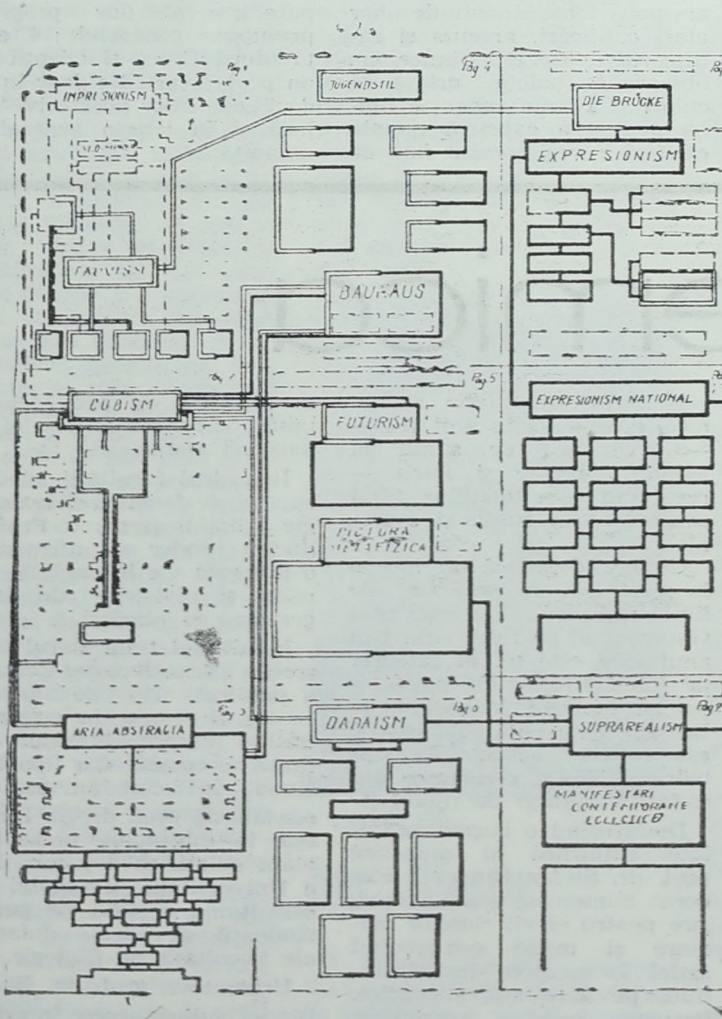
PICTURA NAIVA (NEOPRIMITIVII)

— Mai puțin constituită ca mișcare, dar vită de temperamente diferite exprimîndu-sinceritate și naivitate. Viziune „naivă”, sau mitivă” asupra lumii și societății. Unii din au manifestat chiar o anumită influență a lui Cézanne și mai ales asupra lui Gauguin și Van Gogh.

— Ca fel de exprimare se poate vorbi de ciente elemente comune cu a artizanilor naționali chiar cu felul de a intui și a exprima reală a copiilor.

Cel mai important și mai semnificativ reprezentant rămîne categoric vameșul Rousseau, turi de care se mai pot reține numele lui

NICHIFOR SOM



Valențe simbolice în cromatica populară

Cromatica populară românească în general și cea bănățeană în special se distinge prin caracterul ei sintetic decupat în modul în care culorile se substituie unei unități, unui ansamblu, prin felul în care se comunică o esență.

În ornamentele decorative arhitectonice, în cusături, în țesături, culorile nu au ca prim scop delectarea ochiului, surzinderea sau subjugarea lui. Alăturarea lor alcătuiește armonii coloristice de mare scutitate capabile să comunice o limbaj spiritual, să stărnescă o stare, o amintire vizuală.

Neexistând în sine, culorile încep un limbaj sufletesc ce se degajă ca un iz, limbaj al cui fond este propriu și doilor citecelor, basmelor, proberelor și zicătorilor.

Între culori se lasă bănuță distincție: albul, galbenul, roșul și albastrul sunt culori cu dimensiuni simbolice iar restul, în structuri armonice stinse, formează ansambluri subtile cu numeroase valențe de natură psihică.

Culoarea albă poate reprezenta în egală măsură o aspirație și o condiție, un mediu de respirație, gândindu-ne la tentația populară către puritate, elevare, dreptate și bucurie, rezul neclintit în biruința victoriei. Acul busolei indică este tot în etica, literatura și arta populară această direcție. Albul este considerat de creatorul popular culoare (spre deosebire de unele accepții artistice) inclus în armoniile cromatice. Dacă ne gândim că această îmbrăcăminte populară, preții interioari și exteriori ai ei, se vede și gardurile sint vălurile observăm că oamenii își fac o parte din viață într-un ansamblu de alb, și-au creat

astfel un mediu care le era necesar și răspundea dorințelor proprii. Desigur, este interesantă relația posibilă între acest mediu intim, imediat și imaculatul iernii în care lucrurile trăiesc resorbite în a-dinecul lor.

O altă culoare-simbol este galbenul. Dacă toamna este anotimpul în care se culeg roadele, este anotimpul bogăției și al îndestulării nu este mai puțin adevărat că el are și un revers. Frunzele galbene cad din cer pe pământ, stănesc sub pași un sunet care ajuns până la inimă crează nostalgie.

După un triumf al vieții și mișcării de peste vară lumea se pregătește pentru reculegere, pentru pace. În suflet prind glas amintirile și se amestecă într-o părere de rău: timpul trece și nu poate fi oprit. Dacă toamna înseamnă

pe dealuri o lumină nefirească, galbenă, imaterială, cu echivalențe sufletești înflorate în doine, în bocete, în ziduri galbene. Galbenul este deci o tânguire, o neputințioasă părere de rău, uneori o mută plingere.

Și poate că cel mai frumos spectacol al toamnei ni se oferă în zilele senine când pe un cer de o intensitate neobișnuită, ca un țipăt, se profilează copacii galbeni. Alăturarea tensivă de galben pe albastru (des întâlnită în arta populară) crează, nu un teatral antinomic, ci o liniște, o unitate dintre trecător și etern, dintre om și absolut. Albastrul, absolutul care înconjoară, nu este obiectul unei confruntări ci termenul unei ecuații permanente. Sufletul țăranului se află mereu față în față cu absolutul și se simte ca făcând parte din el, contopindu-se cu încetul, în timp. Nu e nici o zbatere dramatică ci numai liniște ca o ușurare.

Sunt suficiente aceste trei culori — simbol, ca, încercând să le descifrezi înțelesul, să ai în față punctat întregul conținut spiritual al artei noastre populare.

ION IOVAN

Coridorul. Dar e cu tentații, e cel al desenatorilor care încearcă structuri liniare și succesiuni emotiv coloristice. Evadate prin neliniștea mâinilor, lumini și umbre conviețuiesc într-o necesitate reciprocă,

Spațiu expozițional

dezvăluie trecătorului certitudinea existenței invizibilului în lumea vizibilă. Ce vei face dacă involuntar te oprești în fața unei ciudate creații ce-ți dă iluzia că a spus totul? Apoi vei recunoaște că e doar o provocare pentru un tulburător dialog prin care creația tinde să-și adevărească supremația, iar spiritul e silit să-și regăsească emotivitatea pri-

mară. Timpul devine imperceptibil, trecătorul dobândește puterea introspecției căreia nu-i va scăpa vibrația fascinantei confruntări a propriei simțiri, a propriei imaginații, a sensibilității proprii cu cea a creatorului.

Necesitatea autocunoașterii spiritului prin interferența sa cu creația, face din această orologiu misionar al trecătorului de azi, chemat să recunoască revelația propriei sale personalități, absorbită tot mai mult de predominanța crescândă a științei.

Trebuie să fie oricine conștient de posibilitatea poluării spiritului, iar cei ce încearcă să se opună acestui demers, sint cei care încearcă să facă artă.

A căuta o scăpare de indiferență, a încerca o înțelegere universală, înseamnă a trece prin expoziții, trăindu-le.

Revenindu-și din anestezia simțurilor, trecătorul recepționează mesajul naturii lucide, primejdive de selavia tehnicismului.

Iar natura este o condiție sine qua non pentru artist și om.

PAULA KÖTINGER

Artă și gândire

Artistul contemporan este înaintea de toate un gânditor și nu un fotograf. El este preocupat mai puțin de identitatea concretă a unor obiecte, însemnificative din viața cotidiană urmărind mai mult esențialitatea obiectelor și fenomenelor. Fiecare artist își are un crez stabil față de fenomenele vieții contemporane.

Creția este de fapt o desăvirșită unitate între noțiunea concepută și realizare. Această concordanță poate fi susținută până la capăt cu mijloace artistice specifice epocii. Creativitatea nu poate fi în nici un caz suplinută de o demonstrație de meșteșug. Dacă da, atunci nu poate fi vorba de un artist în adevăratul înțeles al cuvintului, ci mai degrabă de un artizan.

Există o graniță între modul de reprezentare al artei specifice complexului interior al creatorului și probleme de asemănare sau imitație epigonice. În fiecare tablou, sau complex sculptural actual desoperim în viziunea originală a artistului un echilibru al elementelor constructive și o măsură care organizează un vast câmp de semnificații.

Chiar și în cazul când elementele realității exterioare sint reprezentate în complexul imaginii aproape de forma pe care le găsim în afara noas-

tră, artistul nu urmărește momentul fotografierii ci realizarea unor configurații a căror finalitate este de a se înscrie în sfera frumosului artistic, care emoționează și este rezultatul unei meditații complexe și profunde.

Orice artist își are un univers plastic propriu ideilor și simțămintelor sale. Opera creată este în primul rând un obiect, în care artistul folosește un vocabular care îl exprimă pe el însuși dându-i o anume caracteristică operii. Aceasta face ca artistul stăpîn pe mij-

loacele de exprimare să dea formei o autonomie proprie și-i permite totodată să proiecteze în această formă universul său interior.

Frumosul artistic își are considerent de echivalență din începutul artelor plastice și este mereu diversificat în raport cu dezvoltarea gândirii, în raport cu stăpînirea experiențelor creatoare. Studiul fenomenelor artistice, al artistului, în sine te face să înțelegi mai bine problematica artei și să ajungi la esențe, care uneori se văd și de mai multe ori se caută.

Artistul actual, gânditorul, esteticianul, sint considerați o verigă în lanțul de aur al artei care niciodată nu se va încheia.

NICOLAE TRUȚĂ

Coroană pentru Doja

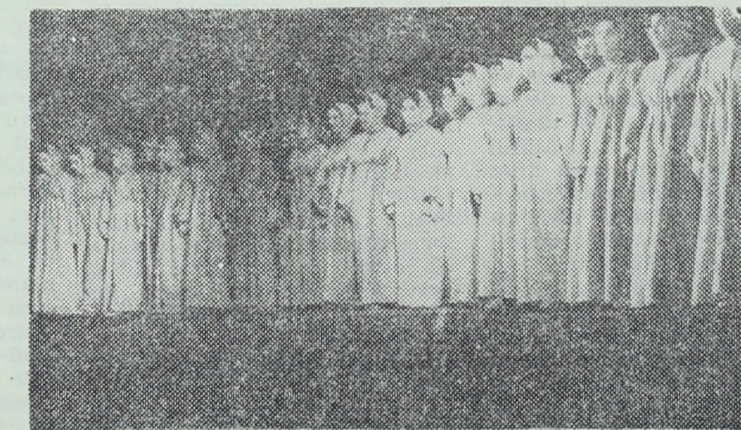
susii titlul: „Coroană pentru Doja”, coroană fiind mulțimea de țărani care-și zeifică reprezentantul, ne-o spune prezența permanentă și activă a masei pe parcursul întregului spectacol.

Mulțimea vorbește uneori prin câteva voci simbol ale reprezentanților ei, voci ale unei colectivități.

Faptul că din această masă s-a evidențiat în mod deosebit un singur om, este meritul unui actor: Ion Cocieru — Doja, Doja — vocea mulțimii, vocea mulțimii — realitatea crudă.

Doja nu e un rebel. Doja e un înțelept. Cînd vorbește cu ochiul, mulțimea plînge; cînd vorbește cu mâinile, mulțimea începe să se agite, pentru că gestul mâinilor lui e dorință, o poruncă, o lege.

Iar cînd vorbește cu dușmanul, abia în acele momente se crează adevărată discrepanță între două lumi. Comical fabricat al unei situații grave realizat de spectacolul învingătorilor speriați și îngroziți cu risul lor forțat cu agitația maximă creată de o panică generală cu discursurile lor retorice nervoase în contrast cu trăirile



interioare ale lui Doja, cu privirea lui senină și tristă dau unei părți din spectacol, o tensiune de maxim tragism.

Tablourile incrementale de la începutul și sfîrșitul spectacolului care coboară „parcă din picturile lui Goya” sînt realizate de un grup de tineri actori, membri ai trupelor studențești de teatru din Centrul universitar Timișoara.

Integrarea lor perfectă într-o colectivitate, masa de țărani, în jurul căreia este concentrată întreaga acțiune și permanenta

prezență a acestuia pe scenă au avut drept efect crearea de senzație în conștiința publicului prin mișcările lente ale trupurilor, alăturate cu mișcări bruște ce dau dinamismul atât de necesar acțiunilor de grup, prin multitudinea de expresii ce se pot citi pe fețele lor (teamă, ură, milă, înverșunare) prin contopirea a zeci de gesturi într-o unică atitudine.

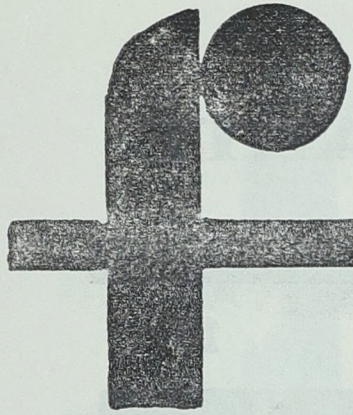
S-a pornit de la maxima concentrare a tuturor resurselor artistice. Fiecare gest este purtătorul unei semnificații. U-

neori există o dublă comunicare, una a vocii — alta a timpului.

Dar alegoria spectacolului făcută de mișcare și gest e completată de culoare, joc de lumini și umbre, creații ale scenografei Emilia Jivanov care și-a adus o contribuție importantă în realizarea tabloului feeric, unic și grandios.

Spectacolul „Coroană pentru Doja” nu a fost un pretext pentru a vorbi în mod laudativ de trupa actorilor studenți. Spectacolul „Coroană pentru Doja” a fost însă o ocazie pentru ale reaminti celor ce și-au adus aportul la ridicarea unui spectacol pe scena Teatrului Național că îi așteptăm în mijlocul nostru cu tot ce au creat și vor crea frumos. Să adăugăm acestor rînduri, numele celor 15 studenți, fie numai și pentru cantitatea de muncă pe care au depus-o, muncă ce iese izbitor în evidență grație mișcărilor uniforme, sincronizării perfecte a gesturilor în evidență și simetria desăvirșită: Geta Olariu, Tibi Brătianu, Diana Bașu, Titi Pinte, Doru-Mircea Mihăi, Inge Klabacs, Doru Pîrvănescu, Michael Iovin, Richard Wagner, Gigi Pall, Radu Sorin, Nicolae Constantinescu, George Kovacs, Rodica Stoian, Ciprian Zazaremia, Silviu Povitan.

RODICA DRĂGHICI



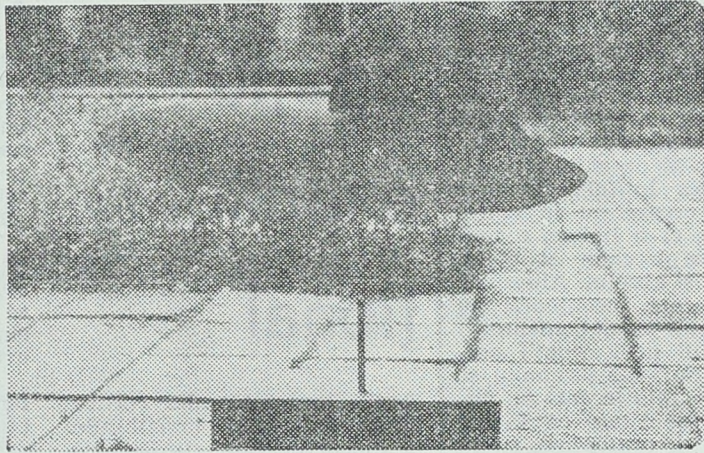
U.N.E.S.C.O. SUB SEMNUL COOPERĂRII ÎNTRE STATE

UNESCO — Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură — este una din acele organisme specializate care își propune să „contribuie la menținerea păcii și securității, întărind, prin educație, știință și cultură, colaborarea între națiuni, în scopul de a asigura respectul universal al dreptății, legii, drepturilor omului...”

După 26 de ani de existență, în activitatea sa s-au cristalizat trei direcții principale: cooperarea intelectuală internațională, acțiunea operațională în slujba dezvoltării și acțiunea etică.

Prima din domeniile de activitate mai sus enumerate, de-a lungul anilor prin stabilirea unei importante rețele de specialiști — oameni de știință, educatori, artiști, scriitori — grupați în cadrul unor asociații naționale și al unor federații internaționale. La cooperarea dintre state în domeniul amintit, o contribuție importantă o aduc numeroasele organizații internaționale neguvernamentale cit și marile conferințe inițiate de UNESCO. Din prima categorie amintim: **Asociația Internațională a Universităților, Institutul Internațional de teatru, Consiliul internațional al Uniunilor științifice**, etc.; și conferințele organizate în domeniul informației, educației adulților, al cercetărilor oceanografice, etc.; din a doua categorie.

În ce privește acțiunea operațională, aceasta realizează



Titel Bădoi — Pasăre

poate în mai mare măsură dezideratul cooperării. Aceasta, și ca urmare a creșterii considerabile a numărului statelor membre ale O.N.U., acțiunea cu caracter operațional în sprijinul țărilor în curs de dezvoltare absorbind o mare parte din activitatea Organizației.

Formarea cadrelor didactice, pentru toate gradele de învățământ, dar mai ales pentru cel secundar, construcțiile școlare, planificarea educației, lupta împotriva analfabetismului, constituie tot atâtea com-

ponente ale acțiunii UNESCO. Dacă educația face din om făuritorul istoriei sale, știința, devenită forță de producție, conferă fiecărei țări condițiile interne ale propriei sale dezvoltări. În acest sens, organizația la care ne referim, aplică o politică internațională a științei, în raport cu problemele pe care le ridică creșterea economică și progresul social. Oricât de utile ar fi, pentru creșterea economică tran-

nu constituie singura cale care poate duce la rezolvarea problemei ajutorului dat țărilor în curs de dezvoltare pentru progresul tehnologic. Importanță este formarea în fiecare țară a unui potențial științific și tehnic, propriu, de care să dispună în mod suveran. Acesta este dezideratul pentru care optează, de altfel, în mod ferm, UNESCO.

Acțiunea etică a UNESCO, rezidă în însăși programul său. „Dezvoltarea nu poate fi decît un proces instrumental în slujba unui scop, care este demnitatea umană”. Deci vocația UNESCO este fundamental etică. Militînd pentru răspîndirea educației, acest Organism, vizează prin activitatea sa și spiritul de înțelegere și de cooperare internațională, care creează cadrul propice răspîndirii educației, științei și culturii. Promovînd înțelegerea reciprocă a culturilor, UNESCO, consecventă unui spirit universalist, prin activitatea sa, depășește granițele propuse, prin implicațiile pozitive pe care le are în direcția păcii, luptei împotriva discriminărilor de orice fel, a colonialismului și a războiului.

România, țară socialistă, consecventă unei politici bazate

Universitas Vindobonensis

Întotdeauna, cînd vîd pe frontispiciul unei monumentale clădiri imprimate sacerdotalele cuvinte *Universitas litterarum*, aproape în mod involuntar, *memoria* apelează la filele de istorie, acumulate de-a lungul anilor, sollicitînd, în același timp, și *observația* — conștiințioasă peliculă ce înregistrează plusul contemporaneității. Este cazul primelor contacte cu Universitatea din Viena.

Aș putea afirma, la prima vedere, că Universitatea din Viena, în prima ei formă de *Universitas doctorum et studentium*, s-a născut din capriciul unui mic monarh, plin de bune intenții, ducele Rudolf al IV-lea de Habsburg, fără a se mai cere asentimentul prealabil al împăratului Imperiului romano-germanic. La 12 martie 1365, ducele Rudolf, secundat de cei doi frați ai săi, Albert și Leopold, a semnat marea cartă ce prevedea înființarea Universității vieneze. A fost, fără îndoială, un act de ambiție personală, dar și de *protest* la adresa unei autorități tiranice superioare. Dacă raportăm însă actul și la apariția altor universități ale Europei Centrale — Praga (1348), Cracovia (1346), Pécs (1367), Heidelberg (1384) și Köln (1389) —, atunci înțelegem că ambiția ducelui Rudolf n-a făcut altceva decît să materializeze o tendință generală a epocii, de trecere de la învățămîntul monahal și scolastic la cel universitar, mai organizat, mai științific și, fără să spunem vorbe mari, mai liberă totodată.

Ivită din inițiativa unui spirit ambițios și nu prea supus, Universitatea din Viena și-a păstrat, de-a lungul celor peste șase veacuri de existență, aerul de *nonconformism*. Pare de necrezut, dar pînă la 1848, rectorul Universității nu era ales de către consiliul pro-

fesoral, ci de către delegații ai studenților. Așa se și explică de ce adeseori rectorii nu aparțineau corpului profesional, ci erau înalți demnitari cu importante funcții în stat. În timpul celor două mari asedii turcești (1529 și 1683), studenții au fost dintre cei care au dat exemple de eroism. Iar în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea, în plină epocă de dominație a Contrareformei, cînd Universitatea din Viena se afla sub tutelă iezuită, la cele două facultăți cu caracter „profan” — de științe și de medicină —, în pofida interdicțiilor, continuau experiențele și discuțiile anatomice, urmîndu-se tradiția științifică și umanistă inaugurată în Renaștere. Anul revoluționar 1848 va marca apoi certificatul de avangardă progresistă și democratică, acordat studenților vieneze. Studenții s-au aflat atunci, ca în mai toată Europa, în primele rînduri ale luptei pentru o Constituție democratică, pentru libertatea presei și a cuvîntului. Aula clădirii Universității devenise simbolul libertății pentru întreaga Austrie. Acest spirit protestatar l-am remarcat și azi prezent în conștiințele neliniștite ale tineretului studios din Viena, un tineret nemulțumit de războiul criminal purtat de Statele Unite în Vietnam, de conflictul sîngeros din Irlanda de Nord — este semnificativ și faptul că studenții au fost printre primii care au cerut, deja cu ani în urmă, stabilirea de relații diplomatice cu marea Chină Populară. Acest spirit independent și mîndrie de sine izvorăsc desigur și din faptul că de-a lungul veacurilor, Universitatea vieneză s-a bucurat de activitatea și îndrumarea unor profesori, ce au marcat puncte

cardinale în cultură și știință începînd cu Galeazzo di Santa Sofia, Johannes Regiomontanus sau Conrad Celtis și pînă la Karl von Littrow, Theodor Billroth, Christian Doppler, Ludwig Boltzmann și Sigmund Freud. Șase premii Nobel încununează astăzi recunoașterea mondială a *Almei Mater Rudolphina*.

Cînd am ureat pentru întia oară, în octombrie 1970, treptele Universității din Viena și am pășit în uriașul hol central, unde tronează ca un simbol monumental tinărului erou necunoscut, m-am simțit copleșit de povara *memoriei* ce-mi evoca pe unii reprezentanți ai Școlii ardelene, care, deși n-au fost „cetățeni academici” ai Universității, fără dubiu că s-au lăsat pătrunși de spiritul mereu deschis spre nou, pururi polemic, iradiat în întreaga Europă Centrală de către *Universitas Vindobonensis*. Dr. Franz Gall, directorul Arhivelor universitare, îmi comunica că, numai între 1848 și 1918, peste trei mii de români au studiat la Universitatea vieneză. Memoria mi l-a rechemat apoi pe Eminescu, al cărui spirit, departe de a fi fost atît de dezordonat și anarhic — precum l-a fost existența cotidiană —, și-a asimilat aici, la Viena, bazele acelei uriașe culturi, premiză esențială a universalității poeziei sale. Atenția mi s-a apropiat apoi la amintirea lui Blaga, Sextil Pușcariu, Tudor Vianu, care au studiat sau chiar au lucrat la Viena.

Toate aceste nume mari de români, inclusiv activitatea de larg răsădit a societății „România Jună”, au creat o tradiție ce s-a perpetuat de-a lungul anilor și se continuă și azi la Universitatea din Viena. Și, de ce n-am încerca, cu acest prilej, să raportăm pre-

zentul la trecut, neținînd seama de falsa premiză că prezentul nu se află încă la „înlîțimea” trecutului? Oare nu există nici o relație între faptul că aici a studiat un mare număr de români și faptul că, în zilele noastre, Universitatea din Viena oferă cadrul solemn al înmînării Premiilor internaționale „Herder”, pe care, începînd din 1965, le-au obținut și personalități de seamă ale culturii și artei românești: Tudor Arghezi, Al. Philippide, Mihai Pop, C. Daicovici, Mihai Jora, Zoltan Franyo, Zaharia Stancu, iar în 1972 profesorul Virgil Vătășeanu? Oare nu există nici o filiație între inaugurarea studiului limbii române la Viena de către Wilhelm Mayer Lübcke și Sextil Pușcariu, și actualul lectorat de limbă română ce funcționează sub conducerea conf. dr. Vasile Șerban de la Universitatea din Timișoara? În luna ianuarie a acestui an, am intrat în camera nr. 21 a căminului studentesc „Jägerhorn”; dezordine specifică unei încăperi în care se lucrează — peste tot fișe, manuscrise, note, cărți de literatură în germană, franceză și engleză, ceșcuța cu cafea turcească de rigoare, iar pe masă, lingă o mașină de scris „Olivetti”, câteva sute de pagini ale unui nou roman, conceput aici, la Viena. Este camera de student vienez a tinărului nostru prozator Petru Popescu. Oare între munca de creație și studiu a lui Petru Popescu și marii noștri înaintași ce au trecut la rîndul lor pe aici, ca audienți ai Universității, nu există chiar nimic comun?

Universitas litterarum din bătrîna Vindobonă invită astfel și astăzi, în virtutea unei tradiții și a unui prezent, ce-l drept nu întotdeauna echilibrat și liniștit, la evocări și meditații.

CORNELIU NISTOR

pe principiile consacrate de Carta O.N.U., s-a remarcat pe plan internațional prin acțiuni pozitive apreciate, și în domeniile multiple ale UNESCO. Numele țării noastre, de nenumărate ori asociat de al celor care au avut valoroase inițiative, participă la traducerea în viață a programului acestui Organism.

Țara noastră a găzduit numeroase reuniuni internaționale, organizate sub egida UNESCO, dintre care amintim: „Reuniunea pregătitoare a Conferinței miniștrilor științei din statele europene membre ale UNESCO” (1966), „Întîlnirea rectorilor universităților europene” (1970), „Educația copilului în fața progresului științei și tehnicii contemporane”, etc.

Gazdă ospitalieră, și pe această cale România s-a arătat receptivă la marile probleme ale omenirii, la rezolvarea căroră, aportul ei, tot mai însemnat, constituie o valoroasă contribuție la promovarea cooperării între state, a cauzel păcii și securității în lume.

CORNELIU POPETI

DEBUT

Nunta cu lucefezi

Căderi de albe păsări
topite în extaz
închideri moi de pleoape
pe-un trecător talaz

Orbiri oprite-n gemăt
ecou de pîlpîiri
durere clandestină
candoare în topiri

Efervescență mută
patetice chemări
se-adună-n fiecare
și se topesc în mări

Rondelul domnișei damnable

Odat'o domnișă damnată
se semene simburi de perle
culese o stîncă striată
și plînse avar, între perne.

Iar corbii cei albi, ce pe dată,
mușcară din negrele sterne
priviră domnișă damnată
să semene simburi de perle

Cum picură fumu-n prelată
cînd spartă e marea de stele,
se tot adunară deodată
în grele potire cu perle —
uitînd de domnișă damnată.

Rondelul vocalicei mov

Pîndintu-te-am vocalică mov,
pe buzele consoanei goale
la gîndul că te temi de Iov
înăbușii stîns, o mirare.

În focul castului alcov
se iscă roșul slov agale
pîndesc trei limbi vocala mov
pe buzele consoanei goale

Sub spuză șăgalnicul slov
suspînă călit între coale
ce-s-ascund că-i e frică: la Iov
să meargă să ceară iertare —
de pînda vocalicelei mov.

CONSTANȚA NIȚA

JACQUES PRÉVERT

Încă o dată pe fluviu

— fragmente —

Peste fluviu încă o dată
remorcherul zorilor
își aruncă strigătul

Și încă o dată
soarele se trezește
soarele liber și vagabond
cărui îi place să doarmă pe malul râurilor
pe piatră
sub poduri
Și cum noaptea cea cu blindă fa-ă de lună
nevăzută să plece încearcă
hoțeste
neobositul vântură lume triumfător arătându-se
marele soare nerușinatul băiat bun și surizător
își aruncă mina lui mare în decolteul nopții
și rochia de gală într-o clipită-i zmulge
Atunci felinarele
sărmanele astre ale bieților cîini ai nimănui
dintr-odată se sting
Și astfel noaptea e violată încă o dată
pîlpîietoare stele căzînd pe trotuar
se sting le-a venit vremea
și din zdrențele satinului însingurat și negru
țîșnesc zorile
mîca zi muribunda febricidă palidă
și nebunește-și poartă
micul ei trup de strigoaică
împiedicat în vălurile gri
în placenta nopții
Atunci sosește sora cea mare
Ziua Mare
și pe cea mică pe vălurile Senei o leagănă

Ce familie

Și cu asta părintele denaturat
indiferentul tată soarele
cărui
de metamorfozele copiilor săi
ori de lume prea puțin îi pasă
bogat se revărsă în oglinzile
metroului aerian
care traversează podul Austerlitz
ea în fiecare dimineață
ducînd cu aproximație
aceiași număr de creaturi umane
de pe malul drept pe malul stîng
și de pe malul stîng pe malul drept
al Senei
Are atîtea lucruri de făcut Soarele
și unele din acestea
nu prea sînt simple și îl plictisese
de exemplu
să deștepte leoaica din Jardin des Plantes
ce chestie scîrboasă
dar cit de disperată și frumoasă
și sfîșietoare
și de neuitat
e privirea ei care descoperă
ea în fiecare dimineață
cînd se trezește
însăpămintătoarele gratii ale însăpămintătoarei
prostii omenești gratiile cuștii sale de care în
somm uitase

Și soarele se plimbă prin insula Saint-Louis
și ar fi multe și frumoase și tandre
de spus despre ea
dar astea-s lucruri de ei doar știute
Și iată-l în Quatrième
aceasta e un colț de care-i place
un cartier pe care îl are la inimă
și cit a fost doamnă de trist
cînd steaua galbenă a crudei tîmpenii umane
și-a aruncat umbra inumană
peste cel mai frumos trandafir din
strada Trandafirilor
Trandafirul Sarah se numea
sau Rachel
și tatăl ei era pălărier
sau cojocar și heringile sărate mult îi plăceau
Și tot ce se știe despre ea
e că regele Siciliei o iubea
Cînd el în degete fluiera
fereastra ei se deschidea
Fereastra însă ea nu va mai deschide niciodată
ușa unui vagon plumbuită
s-a închis peste ea o dată pentru totdeauna
Și în zadar soarele
să uite aceste lucruri încearcă
și de Sena chemat
calea își urmează

În vremea asta de-acolo de sus
în coate rezemat de parapetul podului
Louis-Philippe

Poemul ENCORE UNE FOIS SUR LE FLEUVE
deschide volumul HISTOIRES dezvăluind citito-
rului un Prévert autor — după expresia lui
Romul Munteanu — de antipoezie. Ritmul poe-
mului e ritmul Senei unde armoniile sînt intîm-
plătoare sau supralicitate. Poetul numește locuri
din Paris invitînd prin ele inele la asociații
sau reverii aparte, cititorului propunîndu-i-se
să considere orașul un peisaj familiar

zdrențarosul absurd și magnific
zis
Regele Podurilor
scuipă în apă cereuri să facă
Fascinat de monotona splendoare
a apei lin curgătoare
a apei vii
de ce-ar zice alții fără să-i pese
scuipă fără încetare
și
pînă strop în gură nu mai are
bătrînei lui prietene Sena



oferindu-i astfel drept omagiu
ceva din viața sa
din el însuși ceva
și spune

Sena e sora mea
și așa cum am ieșit eu într-o zi
din pîntecele mamei mele
ea țîșnește în fiecare zi
și fără oprire
din pîntecele pămîntului
și pămîntul e mama mamei mele
și moartea e mama pămîntului
Și din scuipat o clipă se oprește
și se gîndește că Sena se va vărsa în mare
și găsește că asta e frumos
și e mulțumit

Și iată pe dinaintea lor trec
o bătrînă făcătoare de „îngeri“ un boy-scout
nenorocit
și un trist bătrîn domn gras
care a făcut o prăpădită de avere
din unt și din ouă
Spre Sena-n pas domol se-ndreaptă
privind turnurile de la Notre-Dame
dar în vremea asta
nici biserica nici fluviul nu-l interesează
ci doar taraba veche a unui anticar
și fascinat încremenește iată
în fața unei cărți în care vede-o fată
ce are un șorț negru și șorțu-i ridicat
iar o călugăriță cu ochi încercănat
o biciuie
și-i alb cornetul ei
ca lenjeria fetei
Însă cum anticarul pe bătrînul domn congestionat
îl privește
aceasta e deodată încurcat
și-n plata domnului lăsînd biata carte obsce. ă
o evine serios și absent se uită
spre malul celălalt
la auritul Quai d'Orfèvres
acolo unde justiția ocupă un palat
și de „curcanii“ gri păzită

mizeria o judecă și o condamnă
pentru că a îndrăznit să iasă-n strada mare
Parodie urită și dezgustătoare
unde printr-un caraghios jurămint
i se ordonă mizeriei să spună adevărul
adevărul și numai adevărul
Și cu adevărul ăsta spune mizeria
trebuie să vă drapați mascarda
Și iat-o cum și-aruncă în balanța trucată
adevărul ei
gol-goluț și însingurat
E fiica mea spune mizeria
e felița mea cea mai mică
e copilul meu găsit
ea a murit în vremea sărbătorilor de iarnă
după ce îndelung a rătăcit
pe sub castanii înghețați
pe chei
acolo
la doi pași de Voi
Domnilor de la curtea cu juri
ridicați-vă
și dumneavoastră
Domnilor magistrați sus
apropiați-vă
Priviți acest copil de 15 ani
Priviți-i genunchii ascuțiți și acești sînt mici și
trîști
săracele plete roșcate
degerăturile picioarelor miinile crăpate
Priviți acest chip de copil pustiit de durere
Și voi Domnilor Magistrați din somnul strașnic
păzit
treziți-vă
Nu e vorba de un cîntec de leagăn
Nu contați pe mine la Curte să vi-l cînt
Nu e vorba de un fapt divers
de-o melodramă
nimic sentimental sau *histoire d'amour*

E vorba pur și simplu despre teroarea și
stuporea care
se zugrăvește pe obrazul copilului și-i strînge
nemilos
inimă în clipa cînd copilul înțelege
că va avea un copil și că nu o poate
spune nimănui nici măcar mamei care nu
o mai iubește de mult și cu atît mai
puțin tatălui de vreme ce printr-o stranie
întîmplare tatăl ei e acela care fără
îndoială este tatăl acestui copil de copil

Cînd lucrul celălalt s-a petrecut
îngă Pont-Neuf eram și eu
în preajma monumentului de-i zice
la Monnaie
Eram acolo cînd s-a aplecat
și doar ușor un brînci i-am dat
Nu mi-am făcut decît meseria
eu sînt Mizeria
și Sena a făcut la fel
cînd și-a închis asupra ei
frățescu-i brat
Perfect fratern
Fraternitate Egalitate Libertate e perfect
O binecuvîntată Mizerie
dacă n-ai exista ar trebui să te inventăm
Și Ministrul Treburilor Publice care tocmai și-a
ridicat
o mină la inimă și cealaltă spre cer cu cornetul
acustic în ureche
și cu un șuvoi de lacrimi în ochi
cere zguduit de o sinceră emoție
Eliberarea Mizeriei
adică și mai limpede și avînd în vedere cazul de
urgentă urgentă
și de necesară necesitate
punerea ei în libertate provizorie pe o durată
nelimitată
Și astfel domnilor *Justice sera Fête*
avînd în vedere că...

Și Mizeria năucită, infometată îndobitocită
resemnată
de toți avocații ei din oficiu înconjurată
și de toate indicatoarele poliției
este achitată în unanimitate și un vot în plus
cel al conștiinței împăcate reunită cu opinia
publică
Și în mod solemn și triumfal recunoscută ca o
necesitate
publică
Și de îndată
în mod liber legal și fratern
în stradă aruncată
cu zdravene lovituri de picior în vîntre
și zdraveni pumni în nas
Atunci ea se ridică greu
și mulțimea care o ia drept o bătrînă beată
spre îngăduitoare zîmbete-i dedată
iar Mizeria orbește se îndreaptă
spre liniște
spre pace
spre locul de refugiu
spre Sena
spre cheiuri

Böll — scriitorul

Poate nici un alt scriitor de după război n-a intrat în conștiința publicului ca „marele epurător” literar, în aceeași măsură ca Heinrich Böll (Hans Mayer). Pe lângă o serie de premii literare (Premiul Rene Schickele, 1952; Premiul criticilor pentru literatură 1953; Premiul Charles Veillon, 1960; Premiul pentru literatură al orașului Köln, 1961, actualul președinte al PEN-clubului a primit anul trecut Premiul Nobel devenind astfel primul laureat al Premiului Nobel dintre scriitorii germani de după război și nu din întâmplare, dacă ne gândim că Böll este pentru străinătate „scriitorul care reprezintă Germania postbelică și care are ne spus concetățenilor săi (mai mult decât oricare altul)” (Edgar Hätlich).

În cadrul literaturii vest-germane, Böll e „marele singuratic”. Neaderind la nici o grupare literară (cu „Grupul 47”, a-vea doar tangențe temporare) și urmînd întotdeauna drumuri proprii a reușit să prezinte convingător problematica grevă a războiului și a primilor ani de după război Böll pornise de la zero. Semnificative sînt următoarele cuvinte ale scriitorului, dintr-un articol publicat în revista „Der Ruf” („Chemarea”): „Orice posibilitate de recădere la trecut, orice încercare de a reuși de-acolo de unde generația anterioară și-a intrerupt dezvoltarea continuă, pentru a capitula în fața unei aventuri iraționale, devine un paradox”. Böll scrie, pornind de la această situație, primele sale povestiri și romane (1949 — „Trenul a sosit precis 1950 — Călătoriile de treci prin Spa — 1951 — Unde ai fost, Adame? — 1953 — Și n-a spus un singur cuvînt, 1954 — Casa văduvelor etc.). Prin ele scriitorul aderă la așa-zisa „Trümmerliteratur”. În 1952 scrie chiar un articol cu titlul „Bekennnis zur Trümmerliteratur” în care găsim următoarele afirmații: „distrugerile în lumea noastră nu sînt doar de natură exterioară și nu au de neînsemnată încît am putea crede că le-am putea vindeca într-un răstimp scurt”. De aici insistența întrebărilor puse de Böll contemporaneității, de aici interesul pentru individ în primele cărți ale lui Böll se pot găsi ușor analogii cu Borchert în ceea ce privește conținutul și problematica. Perspectiva însă diferă. În timp ce Borchert orivește un orizont închis, povestirile sale fiind un singur țipăt, Böll are distanța necesară unui stil rece și concis care îi caracterizează cărțile, cărți care vizează problematica unei societăți în naștere. Böll aduce trecutul în prezent. El reușește să inventarizeze critic societatea germană postbelică, e preocupat de lupte împotriva războiului, a reînarmării și a psihizei „miracolului economic” (vezi romanele *Partida de biliard de la 9 1/2*, 1959 și *Părerile unui clown*, 1963). Felul suprem este împiedicarea repetării tragicei experiențe naziste. Problematica e cea „socială și individuală a oamenilor care au suportat pasiv trecerea peste ei a tăvălugului hitlerist” (Mihai Isbășescu).

„Böll e un scriitor angajat (Gerhard Joop) în bunul sens al cuvîntului. Critica burgheziei a manipulărilor politice, distanțarea de catolicism, satirizarea „miracolului economic” confirmă acest lucru. Dar scriitorul n-a reușit să se rupă definitiv de punctele sale de reper. El a reușit, doar, să-și schițeze o poziție radical-democrată, nelipsită de altfel de contradicții. Pe de altă parte, Heinrich Böll e mereu prezent în arena politică. Dovezi? Ultimele sale inițiative: poziția față de grupul Baader-Meinhof și participarea la campania electorală cu sloganul „Cetățeni, pentru Brandt!”

Și scriitorul? Scriitorul a publicat în 1971 o nouă carte, romanul *Gruppenbild mit Dame*, care încearcă o sinteză a problematicii ultimilor cîzeci de ani.

RICHARD WAGNER

HEINRICH BÖLL

Premiul Nobel pentru literatură 1972

Jurnal irlandez

În Irlanda ploaia este absolută, nemăpomenită și înspăimîntătoare. A numi această ploaie, vreme proastă este impropriu, cum tot impropriu este a numi arșița vremi, frumoasă.

Această ploaie poate fi numită vreme proastă dar nu e. Este pur și simplu vreme, și vremea e schimbătoare. Îți aminteste că apa este elementul ei, a a care cade și apa e tare.

În război am fost martor, pe coasta Atlanticului; la prăbușirea unui avion în flăcări; pilotul îl așezase pe plajă retrăgîndu-se grabnic din apropierea aparatului care exoloda. L-am întrebat, mai pe urmă, de ce nu l-a pilotat în apă; mi-a răspuns: — Pentru că apa e mai tare ca nisipul!

Nu l-am crezut (Niciodată). Aici însă am priceput că apa e tare.

4.000 de km de ocean. Cîtă apă se adună de asemenea întîiere, apă care în sfîrșit dă de oameni, case, uscat. Și se bucură după ce a căzut numai în

apă și ea însăși. La urma urmei îi poate face ploii vreo plăcere să cadă tot timpul în apă?

Cînd lumina electrică se stingge, cînd sub ușă șerpuieste primul șuvoi dintr-o baltă lină și fără zgomot, strălucind în lumina seminelui, cînd deodată încep să plutească jucăria copiilor, lă-afă neatent pe undeva, după și bucăți de lemn și sînt duse de șuvoi înainte, cînd, speriați, copiii coboară treptele, ghemuindu-se înaintea focului, mai mulți mirați decît speriați, pentru că și ei simt cu cîtă plăcere se unesc Vîntul și Ploaia, și oriștele acelea sînt trietele bucuriei, atunci știm că nu am fi fost aiți de demn. I-a fost Noe pe cît de demn i-a fost Noe.

Gest de locuitor continental, a deschis ușa pentru a vedea ce mai e pe afară. Totul e, acoperșările, burlanele nici măcar zidurile nu îți însuflă încredere. (Aici se construiește provizoriu, de locuit în-ă, dacă lumea nu se mută locuiește o eternitate în astfel de provizorate — la noi se construiește pentru Eter-

nită, fără a ști dacă generația următoare va trage vreun folos din a ita soliditate).

E întotdeauna bine să ai în casă luminări. Biblia puțin whisky înto mai ca marinarii care așteaptă furtuna, pe teasupra un pachet de cărți de joc, tutun, are de croșetat și iînă pentru temei, deoarece furtuna are mult suflu, ploaia multă apă și noaptea e lungă. Dacă atunci de la tereastră pătrunde un ai doilea șuvoi unindu-se cu primul, dacă jucăria plutește-nceț în apropierea ferestrei, atunci e bine să consulți Biblia, spre a vedea dacă promisiunea de a nu mai trimite un potop a fost într-adevăr făcută. A fost făcută, aprindem altă luminare, altă țigară facem din nou cărțile, mai turnăm puțin whisky și ne lăsăm în voia răpăntului ploii urletului vîntului și clăpăntul acelor de croșetat. Promisiunea e făcută.

Abia tîrziu auzim bătăile în ușă — mai întîi le-am confundat cu cele ale unui zăvor ne-

înctis, apoi cu răpăntul furtunii și doar pe urmă ne-am dat seama că provin de la mîini omenești; și cît de naivă este mentalitatea continentală — se poate vedea la faptul că mi-am exprimat presupunerea că ar fi omul de la centrala electrică. Presupunere aproape tot aiți de naivă ca și faptul de a aștepta, în largul mării, anchetatorul legal.

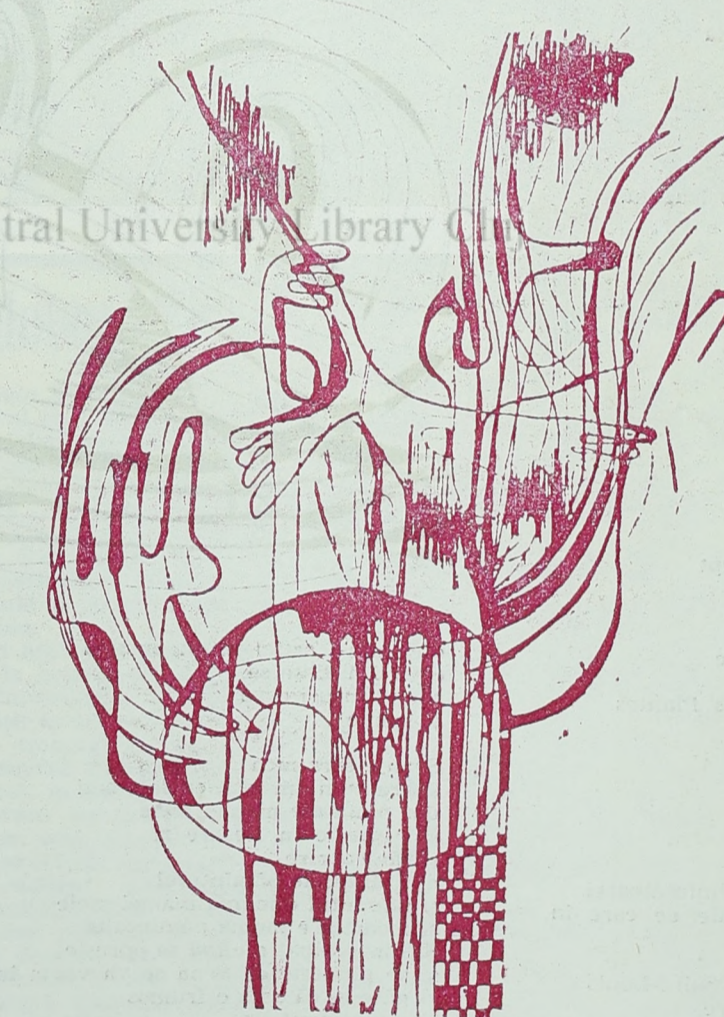
Am deschis ușa am tras înăuntru un contemporan ud leoracă, am închis ușa și iată-l cu valize mutată de apă și apă curgîndu-i din minci pantofii, de pe palme, parcă pină și min ochi; așa arată îmbrăcați, înotătorii participanți la un concurs de salvatori. Acestuia îi era străina o asemenea ambie. A sosit stația de autobuz, a făcut doar 50 de pași în această ploaie, confundase casa noastă cu hotelul în care locuia și era de felul său scrib într-un oîrou avocates, din Dublin.

Traducere de LACHE VICTOR

Cineva e căutat

Caut o fetiță de zece ani, probabil palidă, cu părul negru, cu ochi foarte mari, înclinați spre melancolie. Am temeri să cred că e frumoasă. Îi cunosc data și locul nașterii, locurile copilăriei și tinereții ei. Dureș, Heinsberg, probabil Palenberg, Aachen. Caut această fetiță într-un an anume, în anul 1887. E pe drum. Pe șoseaua dintre Dureș și Solzheim. Nu știu dacă merge spre Solzheim sau dacă vine de acolo. În cazul că merge spre Solzheim este de șapte kilometri. Nu știu de cît timp are nevoie o fetiță de zece ani ca să parcurgă o astfel de distanță, pe o șosea despre care nu știu dacă deja atunci era fără pom. Îi acordăm cel puțin trei, cel puțin șase ore? Îi acordăm, de asemenea dreptul ca din cînd în cînd, să-și pună ligheanul jos ca să-și odihnească brațele? Nu știu cîte bucăți de sfeclă primise de la neamuri sau de la cunoscuți, nici dacă erau dăruite sau doar mai ieftine. Trei ore? Patru sau șase? Opt funzi, zece sau șapte? Nu știu. Nici nu știu cîți bani erau agonisiți prin această acțiune. Zece pfenigi? Treizeci sau șapte? Nu știu. Fetița-i pe drum, eu o caut. O cheamă Maria și cu cîteva decenii mai tîrziu îmi va deveni mamă. Pentru mine însă, asta nu-i interesant. Despre mamă știu unele lucruri, despre fetiță nimic.

Și oare de cîte ori a făcut fetița acest drum? O dată? De mai multe ori? În fiecare an din nou? Care au fost oamenii de la care a luat bucățile de sfeclă pentru a agonisi șapte sau treizeci de pfenigi? Toate acestea nu le cunosc. Oare fetița vede acum, optzeci și cinci de ani mai tîrziu, cum trec ma-



Ilustrații de ADRIANA AJAN

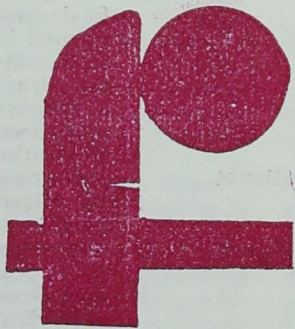
șini pe aceeași șosea și în una din ele pe unul din fii săi? Oare mă vede? Eu n-o văd, cu toate că o caut continuu. Nu știu nimic despre ea sau foarte

puțin. Are o mamă severă, cinci surori, doi frați, un tată cam superficial, căruia — și asta-l încă frumos spus — îi cam place să bea. Cît costă un pahar cu

bere, cît costă un coniac? Sigur că mai mult decît cîștigă fetița în cele trei sau șase ore cu ligheanul plin sau gol. Aș da mult să pot vorbi cu ea, să pot încerca s-o descos sau aflu ce gîndește. Din două sau trei fotografii cunosc amara față a mamei. Cunosc cîteva anecdote despre ea (...). Fața-i amară mai trădează încă o frumusețe trecută. Catolică, cu o puternică nuanță jansenistă. Lipsită de bucurii, puritană, frecventînd des biserica, amărită (...).

După aptzeci și cinci de ani aș răsturna cronologia ca să pot discuta cu fetița. Aș lua-o cu mine, dar poate că ar prefera să rămînă pe șosea, să nu se întoarcă la amara ei mamă care nevoită să agonisească să agonisească pentru că aici e unul care cheltuie, cheltuie într-una (...). Ceea ce aș putea să-mi închipui, să mă gîndesc, ceea ce aș putea să combin să reconstitui, toate acestea mă plictisesc, mă plictisesc pentru că știu cum se fac. Bun. Rău. Nu prea rău. Nu prea bine. Cu o oarecare, cu o mai mare, cu o reală posibilitate. Puțin interpolat, așa și-așa. Literatură. Pe asta n-o caut, caut o fetiță de zece ani despre care nu știu nimic. Optzeci și cinci de ani mai tîrziu trec pe aceeași șosea și n-o văd, n-o aud, nu știu nimic despre ea. Pot să-mi închipui multe, aproape toate, dar — precum am mai spus — asta nu mă interesează. Caut o fetiță de zece ani, palidă, cu ochi întunecați, înclinați spre melancolie care, în mod surprinzător, sînt plini de umor.

Traducere de WERNER KREMM



COLEGIUL de redacție: ION IOVAN — redactor șef. VIOREL BOLDUREANU — redactor șef adjunct, I. I. POPA, MARCEL POP-CORNIȘ, CORNEL HĂRANGUȘ, LUCIAN BLAGA-ALEXIU, TITEL BĂDOI, CARMEN BIROAȘIU, ION CĂLIMAN, RODICA DRĂGHICI, PETRU M. HAȘ, MARLENE HECKMANN, PETRU MEINHARDT, GEORGETA MICOTA, CONSTANTIN MÎNDROCEANU, LIDIA MOCANU, LIVIU NOVAC, PETRU ORBULESC — secretar gen. de red., ELENA POPA, ACHIM STOIAN, NICOLAE TRUȚĂ, WAGNER RICHARD.

REDACȚIA: BV. V. PĂRVAN NR. 4 TIMIȘOARA.